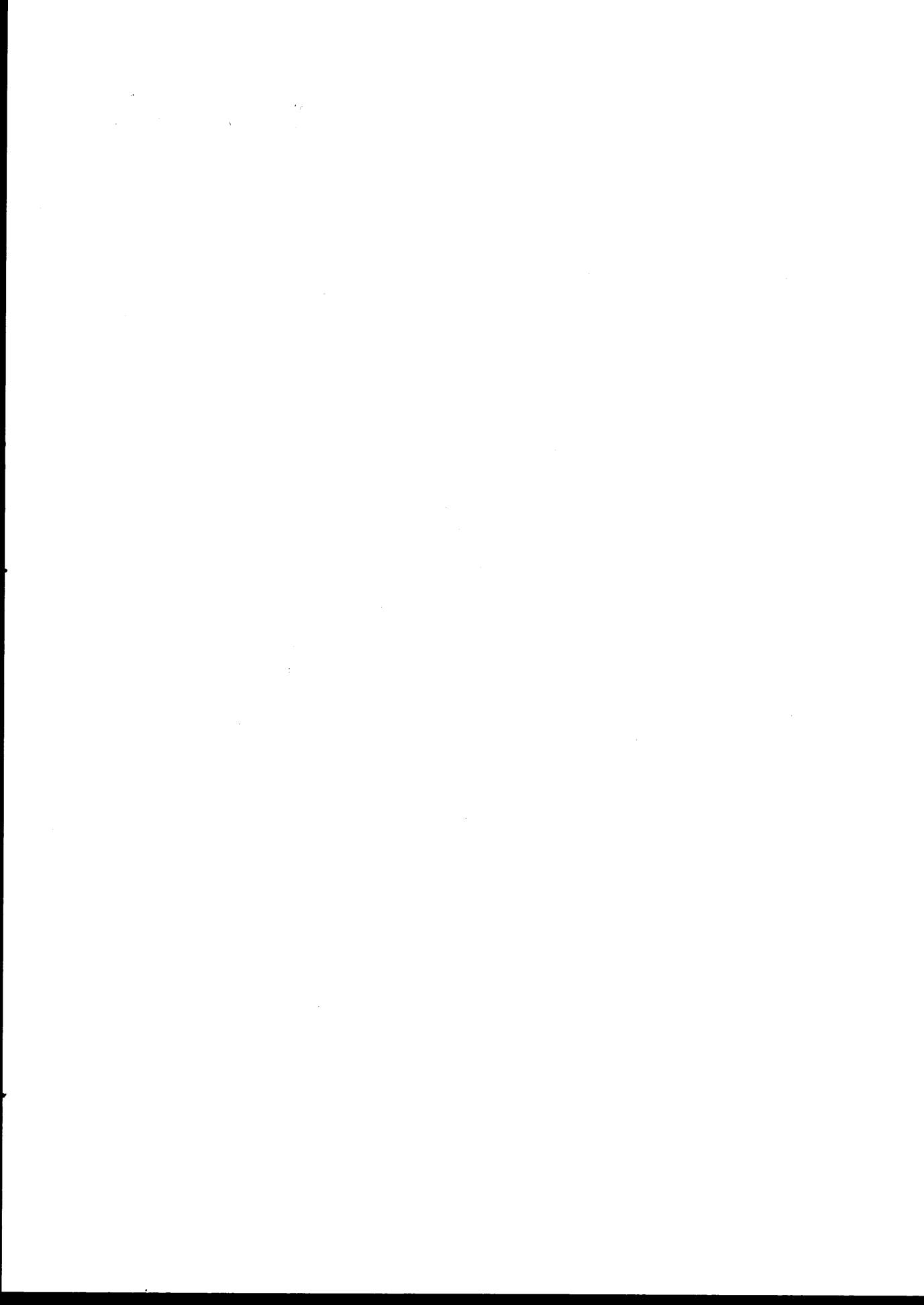

S. Sayısı : 199

1941

**DEVLET DEMİRYOLLARI VE
LİMANLARI U. M. BÜTÇESİ**

Devlet demiryolları ve limanları Umum müdürlüğü 1941 malî yılı bütçe kanun lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/541)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/771

28 - II - 1941

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İcra Vekilleri Heyetince 28 - II - 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Devlet Demiryolları ve limanları Umum müdürlüğünün 1941 malî yılı bütçe kanunu lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Umumî mütalea

Hükümetin disiplinli ve nizamlı bir plânla takip etmekte olduğu iktisadî kalkınma siyasetinin feyizli bir neticesi olarak memleketin ziraî, ticarî veiktisadî hayatında başgösteren büyük inkişaf demiryol şebekesile yapılan nakliyattan da tesirden hali kalmamış ve nitekim trafik memnuniyet verecek bir tarzda seneden seneye artmakta bulunmuştur.

Bu bapta bir fikir verebilmek için ihşaî malûmata müsteniden işletme neticelerine göre 1934 - 1935 senelerindenberi trafikte vaki artma nisbetlerinin aşağıya derci faideli görülmüştür.

Sene	Tiren kilometre	Fark	Artış nisbeti
34/35	8 091 880	—	—
35/36	10 186 031	2 095 151	% 25,9
36/37	12 409 024	2 222 993	% 21,8
38/39	14 656 624	2 247 600	% 18,1
38/39	16 204 451	1 547 826	% 10,6
39/40	18 567 185	2 352 734	% 14,5

Geçen yıl bütçesi teklif edilirken 1940 malî yılı içinde normal olarak 18,5 milyon tren kilometresi yapılacağı tahmin edilerek bütçe bu esasa göre tanzim edilmişti. Halbuki senenin altıncı ayında 11 milyona yakın tren kilometresi elde edilmiş olmasına nazaran yıl sonunda tren kilometresinin 23,5 milyona baliğ olacağına muhakkak nazarile bakılmaktadır. Gerçi bu inkişafa, kısmen bir taraftan alınmış olan askerî tedbirler ve diğer taraftan siyasî vaziyetin zarurî bir neticesi olarak Deniz nakliyatının karaya intikali gibi sebepler de müessir olmuş ise de gerek bu sebep ve şartların halen devam etmekte olması ve gerek 1940 malî yılı sonunda elde edilecek tren kilometresi miktarı ve sair muhtemel inkişaf lar göz önüne alınarak 1941 malî yılında 25 milyon tren kilometresi yapılacağı tahmin edilmiş ve bu esas dahilinde hazırlanan mütevazın 1941 malî yılı bütçe kanunu projesi takdim kılınmıştır.

Lâyhaya göre 1941 malî yılı masraf ve varidatı (50 912 000) lira olarak tesbit ve tahmin edil-

miş olup geçen yıl bütçesine nazaran (9 592 000) lira bir fazlalık arz etmektedir.

Bu fazlalığın sebepleri projenin masraf ve varıdat kısımları için ayrı ayrı hazırlanmış olan mücip sebeplerde tafsilen arz ve izah edilmiş olduğundan burada tekrarlardan içtinap maksadile bütçenin tahlili ve artış umumî sebeplerinin iraesile iktifa edilmiştir.

Bütçe masraflarının tahlili :

(A) Cetveli projesinin tetkikinden de anlaşılacağı üzere Devlet demiryolları idaresinin masrafları dört kısma ayrılmıştır.

Birinci kısım :

Hakikî işletme masrafını teşkil etmekte olup birinci bapta şahsî masraflar ve 11 nei bapta elemeği ve malzeme masraflarını irae eden gayri şahsî masraflardan terekkünüp eder ki yekûnu (39 380 600) liradan ibarettir.

İkinci kısım :

Satın alınan hat ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları vesair masrafları olup (4 499 421) lira tutmaktadır.

Üçüncü kısım :

Yeni sınaî tesisat ve inşaat ile diğer servet tezayütleri karşılığı (6 216 200) lirayı bulmaktadır.

Dördüncü kısım :

Trabzon - İnan otobüs ve kamyon işletmesi masrafları (301 200) liraya baliğ olmaktadır.

Bu kısımlardan başka İreca - Palamutluk hattının muhafazası maksadile ayrıca tahsisat talep edilmiş olduğu gibi kanunu mahsusla Cümhuriyet Merkez bankasına her sene ödenen umumî tahsisat yekûnunun % 1 i nisbetindeki itfa karşılığı masraf bütçemize hususî bir külfet tahmil eylemiş bulunmaktadır ki bu da (514 079) lira gibi bir miktar tutmaktadır.

Masraftaki tezayüdün umumî sebepleri :

1941 malî yılında yukarıda arzedilen sebepler dolayısıyla geçen yıla nisbetle 6,5 milyon fazlasile (25) milyon tren kilometresi yapılacağı tahmin edilmiş olup bu keyfiyet, işletme varıdatını arttırırken tabiatile işletme faaliyet ve masraflarının da mütenasiben çoğalmasına sebep olmakta ve aynı zamanda şebekenin yıldan yıla uzaması ve iş hacminin artışı da bu masraflara ayrıca müessir bulunmaktadır.

Bu tesir bilhassa personel adedine, katar tahrik masraflarından kömür, yağ ve sair müstehlek maddelere, muharrik ve müteharrik edevatla yol ve diğersabit tesisatın bakımlarına müteallik masraflar da hissedilmektedir. Hususile vuku bulan sel ve tuğyanhâdiseleri şebeke üzerinde mühim takviye ve tahkim işlerinde ve binnetice yol bakım masraflarını ayrıca arttırmış bulunmaktadır.

Önümüzdeki malî yıl içinde Cizre hattında Bismilden itibaren 110 kilometrelik bir kısmın işletmeye açılacağından bu suretle işleteceğimiz hatların tulü 7051 kilometreye baliğ olacaktır.

Gerek şebekenin tulü ve gerekse iş hacmi artanbu müessesenin mevcut memur ve müstahdem kadrosile matlup intizam çerçevesi içinde işletme işlerinin tedvirindeki güçlük ve bilhassa geceli ve gündüzlü çalışmaları sebebile istirahat etmeğe imkân bulamayan ve bu yüzden ahvali sıhhiyeleri bile muhtel olan faal memur ve müstahdemlerin takviyesi zarureti karşısında kadroda bazı ilâveler yapılmıştır. Bu suretle işçi ve amele gibi müstahdemler hariç olmak üzere daimî ve müseccel personelin adedi geçen seneye nazaran (1527) fazlasile (13821) e baliğ olmaktadır. İş hacminin % 35,1 nisbetinde artmasına mukabil personel adedindeki artış % 12,41 nisbetinde bulunmakta ve bu da bu günkü işletme şartları ve iş tezayüdü bakımından asgarî bir haddi teşkil etmektedir. Beynelmilel demiryollar ittihadının en son neşrettiği 1938 istatistik bülteninden alınmış olan malûmat bu bapta bir fikir verebilmek üzere aynen aşağıya dercedilmiştir:

	Peronel mevcudu	İşletilen beher	
		tren Km. başına düşen	1.000 tren Km. başına düşen

	Peronel mevcudu	tren Km. başına düşen	1.000 tren Km. başına düşen	100.000 dingil Km. başına düşen
Türkiye (teklif olunan bütçeye göre)	24 546	3,48	0,98	2,40
Türkiye (1939 - 1940 ilk altı aylık neticelerine göre)	21 064	3,04	1,01	2,46
Almanya	846 559	11,91	0,76	1,95
Bulgaristan	17 517	5,23	1,28	4,23
Fransa (Millî şirket)	518 441	11,09	1,07	—
İtalya	137 703	7,86	0,69	2,21
Romanya	84 666	5,40	0,84	2,42
Yunanistan	6 418	4,02	1,06	3,28
Yugoslavya	80 806	7,22	1,19	3,00
Çekoslovakya	156 007	11,37	1,18	3,61
Macaristan	57 891	5,82	1,02	3,44

Buna nazaran kilometre başına en az personel istihdam eden Devlet demiryollarımız olduğu tezahür eder.

Bu mukayese trafik kesafetine de teşmil edildiği takdirde personel miktarı mukayese edilen demiryol idareleri arasında Devlet demiryollarının 4 ncu derecede az personel istihdam ettiği anlaşılmaktadır. Bu keyfiyetin de idare için memnuniyetbahş bir neticede olduğu kanaatine varılmaktadır.

Personel masrafının umumî masrafa nisbeti :

	%
Türkiye (1941 - 1942 bütçe teklifine göre)	48,88
Yunanistan	62,2
Bulgaristan	33,0
Yugoslavya	57,3
Romanya	47,0
Macaristan	65,3
Almanya	64,9
Fransa	58,3
İtalya	50,7

Bulgaristan ve Romanyadan sonra personel masraflarındaki en az nisbet Türkiye Cumhuriyeti Devlet demiryolları idaresine düşmektedir.

Bütçe kanunu projesinin 5 nci maddesi :

Kanun projesinin 5 nci maddesile ;

- Umumî idare binası inşaatının ikmalile teçhizat ve demirbaşlarının mübayaası,
- Hattın tahkim, takviye ve tevsii ile muhtelif yerlerdeki (100) kilometrelik hattın ve makasların teçhizatı,
- Muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaat,
- Yıpranma ve tabii ömürlerinin ikmalî neticesinde makine ve vagon parkımızdan noksanlaşan muharrik ve müteharrik edevatın teçhizatı ile kara ve deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzeme mübayaası ;
- Atelyeler ve depolar için tezgâh, takım, kuvvei muharrike ve teçhizatı,

Gibi kısmen sermaye ve serveti yükseltici ve kısmen de şebekenin ve tesisatın normalin fevkinde teçdit, tahkim ve takviye işlerine sarfedilmek üzere (10) milyon liraya kadar teahhütlere

girişmek ve sarfiyat yapmak salâhiyeti istenmiştir.

Bu miktar geçen sene bütçe kanununun 5 nci maddesile mezuniyet verilen (8) milyon lirayı görülen lüzum ve zaruretlere ile 2 milyon lira tecavüz etmekte olup geçen yıl bütçelerile kabul edilmiş olan esaslara tevfikân karşılammış bulunmaktadır.

Bu esaslara göre mezkûr teahhütlerin karşılığı şu üç unsurdan tereküp etmektedir:

- A) Geçen yıllarda tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları;
- B) Bütçenin muhtelif fasıl ve maddelerinde vukubulan tasarruflar;
- C) 1941 malî yılı muhtemel varidat fazlası.

1939 malî yılı sonuna kadar tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlalarının yekûnu 4,5 milyon lirayı bulmakta olup esasen 10 milyon liralık teahhüdün (789 000) lirası geçen yıla ait teahhüt bakiyesini teşkil etmekte ve (9 211 000) lirası da yeni işlere ait bulunmaktadır.

Girişilecek bu yeni teahhütler bedelinin senesi içinde tamamen sarfı mümkün olamayacağı gibi gerek bütçenin muhtelif fasıl ve maddelerinde vukubulacak tasarruflarla muhtemel varidat fazlası ve gerek sahih miktarının henüz tesbiti mümkün olmayan 1940 hesap senesinin tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları ile salifûlar 10 milyon liralık teahhütler tamamen karşılanmış bulunmakta ve 1941 malî yılına en az 5,5 milyon liralık banka ve vezne mevcudu ile girileceği ümit edilmektedir.

Bütçe masraf kısmı esbabı mucibesi

Kısım : 1

Fasıl : 1 - Madde : 1

Daimî memur ve müstahdemler

Bu madde tahsisatı bağı (C) işaretli cetvelde (masraf tertibi hariç) memuriyet unvanlarıyla derece ve adetleri tesbit edilmiş olan daimî memur ve müstahdemlerle bunların kadro karşılıklarında çalıştırılacak olanlara 2847, 3173 ve 3656 sayılı kanun hükümlerine göre verilecek ücretlerin karşılığıdır.

Bu madde tahsisatında geçen seneye nazaran görülecek fazlalık atideki sebeplerden ileri gelmektedir.

1 — Kadro ilâvelerinden	1 230 060
2 — Kanunen itası zarurî kademe zamlarından	120 000
3 — Geçen sene bütçesinde 6 ve 9 aylık olarak konulan kadroların bir seneye iblâğından doğan fark	60 593
4 — Terfilerin zarurî görülen bir kısım memurların ücret hakları	12 744
5 — Masraf tertibinden yapılan münakale karşılığı	4 488
	<hr/>
	1 427 885

Adet itibarile kadroya yapılan zam miktarı (1527) kişiden ibaret olup bunun (242) si merkez daireleri ve işletme merkez teşkilâtının (136) sı yol, (395) şî cer (754) ü hareket gibi faal servislerin kadrolarına yapılan ilâvelerin yekûnunu teşkil etmektedir.

Neticede bu madde tahsisatı geçen sene tahsisatından (1 427 885) lira fazlasile arz ve teklif olunmuştur.

Fasıl : 1 - Madde : 2

Ankara mesken tazminatı

Bu madde ile istenilen tahsisat Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanunun 26 nci maddesine istinaden ve 2847 ve 3173 sayılı kanun hükümleri dairesinde halen tatbik edilmekte olan esaslara göre 1941 malî yılı içinde verilecek olan mesken tazminatı karşılığıdır.

Geçen seneye nazaran görülen (36 804) lira fazlalık birinci maddedeki sebeplerden ileri gelmektedir.

Fasıl : 1 - Madde : 3

Muvakkat memur ve müstahdemler

Trafiğin kesafet peyda ettiği muayyen mevsimlerde işletme faaliyetinin artması üzerine ihtiyaçların normal kadro ile temini mümkün olamadığından cer ve hareket gibi faal servislerimizle umumî idare emrinde çalıştırılmak üzere hizmete alınan muvakkat memur ve müstahdemlerin ücretleri bu madde tahsisatından ödenmektedir.

Geçen seneye nazaran görülen (1525) lira fazla tahsisat önümüzdeki yılın muayyen aylarında artacak nakliyatın temini için teklif olunmuştur.

Fasıl:2 - Madde: 1

Daimî memuriyet harcırahı

Yeniden idare hizmetine alınan, bulunduğu yerden başka bir yere nakledilen, tekaüt olan, kadro harici bırakılan veyahut sihhî veya idarî sebeplerle hizmetine nihayet verilen memur ve müstahdemlere hususî nizamnamesi mucibince verilecek harcırahlar bu maddeye mevzu tahsisattan verilmektedir. Geçen sene verilen tahsisatın kifayetsizliğine binaen bu sene (1 100) lira fazlasile teklif olunmuştur.

Fasıl: 2 - Madde: 2

Muvakkat memuriyyet harcırahı

Mezun ve hasta bulunanlara vekâlet etmek veya normal haddi aşan işletme işlerinin intacı için muvakkaten naklolunan memur ve müstahdemlere verilecek harcırah tahsisatı bu maddeye mevzu bulunmaktadır.

Günden güne artan işletme faaliyeti bu kabîl nakilleri çoğaltacağından tahsisatın geçen seneye nazaran (10 757) lira fazlasile teklifine lüzum hâsıl olmuştur.

Fasıl: 2 - Madde: 3

Devir ve teftiş harcırahı

Trafiğin genişlemesine mukabil işletme hizmetlerinin de murakabe bakımından ehemmiyet kesbetmekte olmasına binaen murakabe unsurlarının fazlaştırılması ve bunların personel ve işleri daha yakından takip ve murakabe edebilmeleri için yapacakları devir ve teftiş harcırahlarını karşılayan bu madde için geçen sene bütçesinde kabul edilen miktardan (20 105) lira fazla tahsisat istenmektedir.

Fasıl : 3 - Madde : 1

Ecnebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin ücret, masraf ve harcırahları

Ecnebi memleketlerde demiryoleculuğunun muhtelif branşlarında tahsilde bulunan 43 talebenin 1941 yılında da tahsile devam edeceği göz önündetutularak talebelerin bir senelik tahsisatı ile okul harcı ve muhtemel sihhî masraflar ve beş talebenin dönüş harcırahı karşılığı olarak teklif edilen işbu tahsisat geçen sene bütçesine nazaran dün bir miktarda olduğundan bu maddede bir tasarruf temin edilmiş bulunmaktadır.

Fasıl : 3 - Madde : 2

Ecnebi mütehasısların ücret ve masrafları

1941 malî yılı zarfında idare hizmetinde çalışacak ecnebi mütehasısların ücret ve masraflarına karşılık olmak üzere bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (18 360) lira noksanile teklif olunmuştur.

Fasıl : 3 - Madde : 3

Yüksek mühendis mektebi ile Teknik okuldaki idare talebesinin masrafları

Yüksek mühendis ve Teknik okullarından yetişen talebeler ancak Nafia ihtiyacını karşılamakta ve bunlar arasında idare için eleman tefrik edilememekte olduğundan aynı şartlar dahilinde idare için talebe yetiştirmek maksadile bu madde tahsisatı teklif olunmuştur.

Geçen sene tahsisatına nazaran görülecek (5 000) lira fazlalık kısmen talebelerin yaz tatilindeki masraflarını ve kısmen işe maddelerinin fiyatlarındaki tereffüü karşılamak üzere istenmiştir.

Fasıl : 3 - Madde : 4

İdare hesabına Üniversite tıp fakültesinde okutturulacak talebelerin masrafları

İdareimiz sıhhiye teşkilâtında vazifedar olan etibbanın durumları hariç müessesatta bulunan etibbaya nazaran daha aktif ve daha yorucu bir vaziyette bulunmakta olduğu varestei arzı izahtır. Bu cihetle idarede tavzif edilmek üzere tabip tedarikinde çok müşkül şartlarla karşılaşılmakta ve muhtaç olduğumuz genç ve iyi yetişmiş elamanlar elde edilmesi imkânsız bir hal almakta ve bu sebepten de münhalâtımıza ve işin icap ettirdiği mahallere tabip tayini mümkün olamamaktadır.

Diğer taraftan Üniversite tıp fakültesinde yetişen talebeler ancak memleketin ihtiyaçlarını karşılayacak derecede kifayede bulunduğundan yeni yetişen genç doktorlarımızdan da idareimiz için bir istifade ciheti de kabil olamamaktadır.

Bu sebeple sıhhi servisimizin teşkilâtına göre idarece tayin edilecek mahallerde tavzif edilmek üzere genç ve iyi yetiştirilecek etibbanın temini gayesiyle Üniversite tıp fakültesinde idareimiz nam ve hesabına, Devlet nam ve hesabına okuyan talebelerin tâbi bulunduğu eşkâl ve kuyudata müşabih teahhütler ve şartlar altında (20) adet kadar tabip yetiştirilerek istifade edilmesi derpiş edilmiş ve bu maksatla 3 neü fasılın 4 neü maddesile bu talebenin tedris ve ibate, iâşe ve ilbas vesair masrafları temin edilmek üzere (10 000) liralık bir tahsisat arz ve teklif olunmuştur.

Fasıl : 4 - Madde : 1

Memur ve müstahdemine verilecek ikramiye

Memur ve müstahdemlerden fevkalâde yararlıkları görülenlere verilmek üzere geçen sene bütçe kanunu ile varılmış olan tahsisat aynen teklif olunmuştur.

Fasıl : 4 Madde : 2

Kömür tasarruf ikramiyesi

Bu maddeden yapılan sarfiyat 1940 malî yılı bütçe kanunu ile alınan tahsisatın tezyidini icap ettirecek miktarda olmadığından geçen seneki tahsisat aynen teklif edilmiştir.

Fasıl : 4 - Madde : 3

2847 sayılı kanununun 9 neü maddesi mucibince verilecek tazminatlar

Harcirah, tazminat ve tahsisatlar nizamnamesinin 6 neü faslına göre lokomotif ve ray otobüsleri makinistleriyle, katarları filen terkip, sevk ve idare eden personele verilecek kilometre, ameliyat trenleri, yatak, rampa, bekleme ve manevra tazminatı bu madde tahsisatından verilmekte ve bunun en mühim kısmını kilometre ve manevra tazminatları teşkil etmektedir.

Bu tazminatlar esas itibarile katedilecek kilometreye göre hesap ve tahakkuk ettirileceğinden istenilen tahsisatın, yapılacak tren ve lokomotif kilometresi üzerinden tesbiti icap etmektedir. Bu itibarla 1940 malî yılı tahsisatı (18 500 000) tren, (7 400 000) lokomotif olmak üzere ceman (25 900 000) kilometre yapılacağına nazaran tahsisat istenmişti.

Umumî mütaleamızda arzedildiği veçhile 1941 malî yılı zarfında (25 000 000) tren, (10 500 000) lokomotif olmak üzere ceman (35 500 000) lokomotif kilometre yapılacağı tahmin edilmektedir. Geçen sene Bütçe kanunu ile alınan tahsisat kifayet etmediğinden (150 000) lira munzam tahsisat alınmıştır. Buna nazaran önümüzdeki yıl katar teşkil, sevk ve idaresine müteallik hizmetler de artacağından geçen sene tahsisatından (273 450) lira fazlasile (1 081 900) lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 4 - Madde : 4

2847 sayılı kanununun 9 neü maddesi mucibince verilecek tahsisat ve talî ücretler

Bu madde ile istenilen tahsisat 2847 sayılı kanununun 9 neü maddesine istinaden tanzim ve neşrolunan harcırâh, tazminat ve tahsisatlar hakkındaki nizamname hükümlerine göre verilmekte olan gişe, fena hava, temsil, su tahsisatlarını muhtevi bulunmaktadır.

Kadronun tezyidi yeni istasyonların ve yolcu muamelâtı artan istasyonlarda yeni gişelerin açılması gibi sebepler dolayısıyla 1941 malî yılı zarfında bu maddeden yapılacak sarfiyat artacağından tahsisat geçen seneninkinden (90 690) lira fazlasile (345 800) lira olarak istenmiştir.

Fasıl : 5 - Madde : 1

Memur ve müstahdemlerin elbise bedellerine % 50 yardım

Elbise talimatnamesi mucibince resmî elbise giymeğe mecbur bulunan memur ve müstahdemlerin elbise paralarına idarece yapılmakta olan % 50 nisbetindeki yardım bu maddeye konulan tahsisat ile yapılmaktadır. Geçen sene Bütçe kanunu ile verilen tahsisat kâfi gelmediğinden (60 000) lira munzam tahsisat alınmasına zaruret hâsıl olmuş ve bu sene kadroya zarurî olarak yapılan ilâvelerin en çoğunu resmî elbise giymeğe mecbur olan personel teşkil eylemekte olmasından ve ayrıca da kumaş fiatlarının yükselmesi üzerine verilecek farkı fiattan dolayı geçen seneye nazaran (100 000) lira fazlasile (220 000) lira tahsisat teklif olunmuştur.

Fasıl : 5 - Madde : 2

Tekaüt, dul ve yetim maaşları

Bu madde tahsisatının 1940 mali yılında kabul olunan miktarın kifayetsizliğine binaen (200) lira arttırılmasına lüzum hâsıl olmuştur.

Fasıl : 5 - Madde : 3

2454 sayılı kanun mucibince verilecek tekaüt aidatı ile malûliyet karşılığı

İdaremizin 2454 sayılı tekaüt sandığı kanununun 5 ve 6 ncı maddeleri mucibince daimî ve müseccel memur ve müstahdemlerden kesilen % 5 aidatın muadili ile % 1/2 malûliyet karşılığı olarak sandığa ödenmesi icap eden para bu maddeye tahsisat olarak mevzudur.

Geçen sene bütçe kanunu ile alınan tahsisatın kifayetsizliği dolayısıyla (60 000) lira munzam tahsisat alınmıştır.

Bu yıl iş hacminin tevessüü sebebiyle 1941 senesi için kadroya ilâve edilen ve bu sene içinde terfii mümkün görülen veya tescil edilecek olan memur ve müstahdeminden kesilecek aidat karşılığı olarak sandığa ödenecek para miktarı tabii olarak tezayüt etmiş ve tahsisat da geçen seneye nazaran (180 000) lira fazlasile (900 000) lira olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 5 - Madde : 4

İdare hizmetinden çıkarılanlara ve kazaya uğrayanlara veya ailelerine nizamname mucibince verilen tazminat

İdare hizmetinden çıkarılan veya kazaya uğrayan memur ve müstahdemlere, harcırah, tazminat ve tahsisatlar hakkındaki nizamnamenin 7 ncı faslındaki hükümler dairesinde verilecek olan tazminatlar bu maddeye konulan tahsisattan verilmekte olup geçen seneki tahsisatı aynen teklif olunmuştur.

maddeye konulan tahsisattan verilmekte olup geçen seneki tahsisat aynen teklif olunmuştur.

Fasıl : 5 - Madde : 5

Eskişehir sanat okulu masraflarına yardım

İdaremizin muhtaç olduğu işleri yetiştirmek gayesile Eskişehirde ilk zamanlar pansiyon şeklinde açılmış olan ve bu gün hususî bir de bina inşası suretile demiryollarına daha verimli ve faideli bir müessesese halinde getirilmiş olan sanat çırak okulunun talebeleri önümüzdeki yıl (400) e çıkarılacaktır. Bu suretle gerek Sivasta yeniden vücade getirilmiş olan cer atelyesi ve gerekse peyderpey tesisatı tevsi ve asrileştirilmekte olan diğer atelyelerimize mümkün olan süratle sanatkâr yetiştirilmiş olacaktır.

Bu okulun gerek talebe adedinin arttırılması ve gerekse dünya ahvalinin memleketimiz iktisadî hayatı üzerinde yaptığı tesirlerin neticesi olarak iâşe maddeleri ile giyim eşyası ve diğer levazım fiatlarının tedricî bir surette yükselmesi sebebiyle önümüzdeki yıl içinde her türlü masrafları tabii olarak arttıracağından geçen seneye nazaran (105 500) lira fazlasile (180 500) lira olarak hesap ve teklif edilmiştir.

Diğer taraftan talimatnamesi mucibince talebelerden tahsil edilecek pansiyon ücreti ayrı bir madde halinde bütçe varidat kısmına dahil olup bu miktarda (50 000) lirayı bulmaktadır.

Şu halde idarenin yapacağı masraf bu müesseseye bir yardım veya iştirak hissesi mahiyetini haiz bulunmaktadır.

Fasıl : 5 Madde : 6

Mektep bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdem çocuklarının tahsil masraflarına yardım

Mektep bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdemlerin çocuklarını okutmak ve bu suretle ictimâî heyetimizin irfan sahasındaki terakki ve tekâmülüne mümkün olduğu kadar yardımda bulunabilmek, aynı zamanda mutlak mahrumiyet içinde pek cüzî bir ücretle mamure olmayan ara istasyonlarında feragatle çalışan demiryöcülerini manevî rabıta ile müesseseye bağlamak maksadile Es-kişehirde ve Konyada tesis edilmiş olan talebe pansiyonlarında 200 talebe iâşe ibate ve tedris olunmaktadır.

Teklif olunan (58 900) lira tahsisat bu kadroya göre hesap edilmiş ve fakat eşya ve yiyecek maddelerile diğer malzeme fiatlarında görülen tedricî yükselme göz önüne alınarak geçen sene tahsisatından (5 576) lira arttırılmıştır.

Pansiyonların idare ve işletme esaslarına müteallik talimatname mucibince talebe velilerinden tahsil olunan pansiyon ücretleri varidat bütçesinde takriben (2 000) lira olarak 4 ncü fasılda ayrıca gösterilmiştir.

Fasıl : 5 - Madde : 7

İlaçlar, sıhhi imdat kutuları masrafları, memur ve müstahdemlerle ailelerine sıhhi muavenet, cenaze ve sıhhi levazım ve nakliye ve sıhhi tedabir masrafları

İdareimiz memur ve müstahdemlerle ailelerinin sıhhi bakımı için yapılan, sanatoryom, mütechassis muayene ve tedavisi, lâboratuar tahlilleri, hastaneler, cezaneler, sıhhi nakliye, sıhhi tedbirler masraflarile mualecat bedeli ve imdat kutuları için sarfedilecek paraların karşılığı işbu maddeye konulan tahsisat dahilindedir.

Geçen sene bütçesine nazaran görülen (25 000) lira fazlalık umumî kadroya yapılan ilâveler neticesinde yardım mikyasının genişlemiş olmasından mütevellit bulunmaktadır.

Fasıl : 5 - madde : 8

Demiryolları spor teşekküllerine yardım

Memleket sporunun inkişafına kendi personeli ve vasıtalarile yardım etmek Devlet demiryolları idaresinin ictimâî bir vazifesi olmakla beraber 3530 sayılı Beden terbiyesi kanununun 21 nci maddesinin sarîh hükümlerile tahmil edilmiş olan bir mükellefiyettir.

Kanunun tayin ve tasrih eylediği hususatın ifası için umumî kadroya antrenör ve eğitimciler ilâve edilmiş olup bu madde ile istenilen tahsisat muhtelifişletmelerdeki demirspor teşekküllerine yardım için vukuu zarurî masraflara karşılıktır.

Fasıl : 6

Tahmil ve tahliye

İstasyon ve limanlarda ticarî eşyanın tahmil ve tahliyesi için istihdam edilen ve kadroya dahil bulunmayan muvakkat hamalların ücretleriyle bu ameliyelerin ihale suretile yaptırıldığı ahvalde müteahhitlere tediye olunacak paralar bu fasıl tahsisatından temin olunmakta ve buna mukabil müşterilerden tahsil olunan liman ve rıhtım ve hammaliye ücretleri bütçemizin varidat kısmında yer almaktadır.

İş haemi ve nakliyat kesafeti ile mütenasiben artan tahmil ve tahliye masrafları da geçen sene sarfiyatına nazaran mühim miktarda artacağından önümüzdeki yıl içinde bu hizmetin ifası için (304 400) lira fazlasile (654 400) lira tahsisat teklif edilmiştir.

Fasıl : 7 - Madde : 1

Matbu evrak, kırtasiye ve mecmua bedeli ile demiryolları dergisine yardım

Ahvali hazıra dolayısıyla ciddî tasarruf temini için teşkilâtımız dahilinde kırtasiye ve matbu

evrak istihlâkinin azaltılmasına gayret edilmesine ve bu hususta gereken tedbirler alınmakta ise de hattın uzaması ve yeni istasyonların açılması, trafik ve umumî hasılatın artması bu maddeler sarfiyatını da tedricen arttırmıştır.

İdarenin bu nevi ihtiyaçları ile demirbaş mahiyetinde olmayan hizmet talimatnamelerinin tabii ve teclit masraflarını abone olduğu gazete ve mecmuaların bedellerini, demiryollar dergisinin muhtemel açığını ve tekaüt sandığının aynı levazım ihtiyacını karşılamakta olan bu madde tahsisatı geçen senekinden (70 000) lira fazlasile teklif edilmiş olup bu fazlalık yeni teşekküller sarfiyatı ile fiat tereffüleri karşılığı olarak yapılan zamanlardan tevellüt etmiş bulunmaktadır.

Fasıl : 7 - Madde : 2

Binaların, muharrik ve müteharrik edevatın tenvir, teshin, mahrukat, yağ ve sair müstehlek mevad masrafları

1940 mali yılı bütçesinin ihzarında (18 500 000) tren kilometre tahmini esas ittihaz edilmeğe suretile bu maddeye yalnız kömür sarfiyatı karşılığı olarak (4 677 000) lira ve diğer nevi masraflar için de (1 522 097) lira olmak üzere (6 199 097) lira tahsisat kabul buyurulmuştur.

Senenin ilk altı ayında işletme faaliyetinin arttığı görülmüş ve mütemadiyen artan trafiğin bu seyrine göre tren kilometresinin tahminin fevkinde olarak (23 500 000) ni bulacağı ve buna nazaran kömür için alınmış olan tahsisatın kifayet etmeyeceği anlaşılmış olduğundan 10 - I - 1941 tarih ve 3979 sayılı kanunla (1 020 000) lira münzam tahsisat alınmıştı.

Bu yakında Almanyadan getirilmiş ve yine Almanya ve İngiltereden getirtilecek olan lokomotif ve vagonlarla nakliyatın daha ziyade artacağı göz önüne alınırsa şimdiden artmış olan tren kilometresinin 1941 yılında (25 000 000) nu bulacağı kuvvetle ümit edilmektedir.

Bu sebeple yalnız cer hizmeti için kömür sarfiyatı beher tren kilometreye (24) kilo hesabile (600 000) tona baliğ olacaktır. Tren kilometresindeki bu tezayüt, cer hizmetleriyle alâkalı bulunan bilcümle müstehlek malzeme miktarının da fazlalaşmasını intaç edecektir.

Kömür ve malzeme fiatlarında tenezzül memul olmayıp bilâkis mütemadiyen tereffü etmekte olmasına binaen cer faaliyetinin normal şartlar dahilinde devam edebilmesi için muktazi malzemenin fahiş fiatlarla da tedarikine mecburiyet hâsıl olacağından 1941 yılı için bu maddeye istenilen tahsisat geçen seneye nazaran (1 686 203) lira fazlasile (7 885 300) lira olarak teklif olunmuştur.

Bunun (6 437 500) lirasını sırf kömür bedeli teşkil etmektedir.

Tek hatlı olan şebekemizin nakil kabiliyetini muhafaza edebilmek için nakliyat arttıkça bu hamuleyi mahdut katar adedile taşımak mecburiyetinde kaldığımızdan bir taraftan son mubayaatta hattımızın üzerinde seyir edebilecek en ağır tipte makineler tedarik etmek, diğer taraftan hattın bir çok yerlerinde ranfor makineleri ve kurs katarları ihdas etmek suretile az katar kilometresile çok şarj çekilmeye çalışılmaktadır. Bu sebeple geçen senelere nazaran gittikçe daha fazla ağırlaşan bu katarların tren kilometreye isabet eden kömür sarfiyatı da artmakta olduğundan gelecek sene bütçesi için beher tren kilometreye kömür sarfiyatı 24 kilo olarak kabul edilmiştir.

İyi cins kömürlerden tasarruf etmek gayesile fazla miktarda linyit kömürünü ihrak etmek mecburiyeti, ağır katarların fazla manevrası sık mıntakalarda telâkiler dolayisile marşandizlerin uzun tevakkufları gibi kömür sarfiyatını tezyit eden âmillere rağmen beher ton kilometreye isabet eden kömür sarfiyatı böyle mühim bir tezayüt göstermemektedir.

1935 - 1939 yıllarına kadar yapılan sarfiyat (64,40 63,70 65,50 62,80 65,70) iken 1940 senesinin ilk 5 aylık istatistik vasatı (64,18) dir.

Halen Ereğli kömürüne karıştırılmakta olan (60 000) ton linyit ve çeltik kömürlerinin (40 000) ton Ereğli kömürüne muadil bulunduğundan bu miktar (600 000) tondan tenzil edilerek mütebaki (560 000) ton Ereğli kömürünün tonu (11) liradan (560 000 X 11 = 6 160 000) lira tutmakta ve buna çeltik kömürünün tonu (3) lira ve linyit kömürünün beher tonu da (6,25) liradan tutarı (277 500) lira ilâve edilirse kömür bedeli olarak yukarıda yazılı para miktarı bulunur.

Bu madde için istenilen tahsisattan mütebaki kısmı :

Beyanı :

Alimantasyon masrafları	240 000	lira
Beher tonu 170 liradan 1500 ton rezidü yağı	255 000	»
» » 34 » 400 » Sürşo »	14 000	»
» » 35 » 250 » üstüpi	8 750	»
Depolarda kullanılan gazyağı, fayraplık odun ve sair mevaddı müstehlike	209 850	»
Elemegi	204 900	»
Hattın bakım ve teccidinde çalışan postaların	204 350	»
İstasyon ve ambarların	222 710	»
Kısım tababet ve eezanelerinin	26 800	»
Haydarpaşa liman ve rıhtımının elektrik, su, kömür ve saire masraflarına karşılık	37 900	»
Merkez daireleri ile işletme müdürlükleri merkez teşkilâtının	23 540	»
Müstehlek malzeme ihtiyaçlarına karşılık teşkil etmektedir.	1 447 800	»

Fasıl : 7 - Madde : 3

Holerit makinalarının icar bedeli ve sair masrafları

Holerit makinalarının senelik icarı ile şerit kart masrafları ve bu işlerde kullanılacak müstahde-
min ücretleri karşılığı olarak (95 000) lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 8 Madde : 1

Demirbaş eşyanın bakım ve teccidi

Bir çok istasyonlarda depo ve atelyelerde senelerdenberi yıpranmış demirbaş eşyadan daha
uzun müddet istifade olunabilmesi için bunların tamirlerine katı ihtiyaç ve zaruret görülmüş bu-
lunmaktadır.

Bu servetin iyi halde bulundurulması için yapılması icap eden normal bakım ve teccitlerle mi-
adını doldurmuş olan eşyanın yeniden tedarikindeki müşkülât nazarı dikkate alınarak bunların
tamirleri ile kabili istifade bir hale getirilmesi masraflarının geçen seneye nazaran daha fazla
olacağı ve malzeme fiyatlarında müşahede olunangayri tabii tereffülerin de bu masrafı bir az daha
arttıracığı göz önünde tutularak tahsisat geçenseneye nazaran (29 967) lira fazlasile teklif olun-
muştur.

Fasıl : 8 - Madde : 2

Üst yapının bakım ve teccidi

Umumî tabirle üst yapı ifade olunan hat, balast ile ray, travers ve küçük yol malzemesi ve
makasların ve yolun bakım ve teccidine müteallik malzeme ve elemegi masraflarını karşılayan
tahsisat bu madde ile istenilmektedir. Üst yapının bakım ve teccidi için 1940 bütçesi ile alman
(4 122 465) lira tahsisat, nakliyattaki fevkalâde artışın hat ve diğer tesisat üzerindeki tesirleri
icabı olarak üst yapının bakım ve teccidi masrafı da artmış olduğundan 3979 sayılı kanunla
(525 000) lira munzam tahsisat alınmasına mecburiyet hasıl olmuştur.

1941 senesi için bu maddeye istenilen tahsisat geçen seneye nazaran (589 235) lira fazlalık ar-
zetmektedir. Bunun (114 385) lirası ihtiyaç nisbetinde tezyit olunan yol çavuş, çavuş muavini
ve beki ücretleri, (157 610) lirası keza adetleri arttırılacak olan yol ameleleri ücreti ve (24 840)
lirası şark mntakalarında yeniden yapılacak kar siperleri masrafı (580 000) lirası sel tahribatı
dolayisile yapılacak en mübrem tamirat ve tahkimat karşılığı olup bunların yekûnu olan (876 825)
liradan inşaata verilecek normal bakım masrafının azlığına binaen geçen sene tahsisatından ten-
kis olunan (287 600) lirası indirildikten sonra kalan miktar tahsisat fazlasına tekabül etmektedir.

Bu madde tahsisatının tezyidine müessir olan muhtelif sebepler vardır.

a) Bakımı işletmeye devredilecek kısımların yol masrafları ile heyelanlı ve taş döşemeğe mü-
sait mntakalar çavuş ve beki adetlerinin arttırılmasını ve ahvali hazıra dolayisile daha yük-

sek ücretle amele tedarik olunması mecburiyeti,

b) Son zamanlarda vukua gelen kar fırtınaları dolayısıyla bir çok mıntakalarda yeniden kar si- perleri vücade getirilmesine katî lüzum ve zaruretin mevcudiyeti,

c) Son senelerde şebekemizde vukua gelen büyük sel hâdiseleri dolayısıyla bir çok yerler tahribe maruz kalmış ve bu hususta alınan muvakkat tedbirlerle seyri seferin emniyeti temin edilmekte bulunmuş ise de tahribat mıntakalarının esaslı surette tahkim ve takviyeye muhtağ bulunması ve bunun için yapılacak tahkimat ve tadilât ile bilhassa hatların terfii ameliyelerinin önümüzdeki yıl içinde yapılmasına lüzumu katî görülmesi dolayısıyla tahsisat asgarî halde (4 711 700) lira ola- rak istenmiştir.

Fasıl: 8 Madde: 3

Diğer tesisatın bakım ve teedidi (Elektrikli ve elektriksiz işaretler masrafları, liman, rıhtım ve bilûmum deniz vasıtaları, silolar masrafları dahil)

Bu madde tahsisatı mevcut sınaî tesisatın işletme umuruna faideli ve kıymetlerinin idame ve hü- sün halde bulundurulması maksadile yapılması zarurî bulunan mütemadi bakım ve teedit masrafları- nın karşılığıdır.

Vaziyeti hazıra dolayısıyla tesisatın bakım işleriyle sıkı bir surette alâkalı bulunan yol atelyesi teş- kilâtının on mıntakaya ayrılarak tevsiî zaruretilebu atelye personelinin tevsiat nisbetinde artırılmış olması, bakımı işletmeye yeni devredilen Erzurum - Erzincan kısmının yeni elemanlarla takviyesi, köprüler, geçitler, vagon kantarları, döner köprüler ve teferruatı gibi sabit tesisatın esaslı revizyon ve tamiri işlerinin tesbit olunan program dahilinde (1941 - 1942) senesi zarfında intacı hususunun elzem bulunması, tren adedinin çoğalması dolayısıyla ehemmiyet kesbeden bazı istasyonların da em- niyet tesisatı ile teçhizi icap etmekte olması, 1940 Bütçe kanunu ile alınan tahsisattan (339 224) lira fazla tahsisat teklifini zarurî kılmıştır.

Filhakika geçen sene verilen tahsisatın kifayetsizliğine binaen (1 769 000) lira munzam tahsisat alınarak (3 046 476) liraya tezyit edilmişti.

Bununla bu sene hattın ihtiyaçlarından mühim bir kısmı temin edilmiş olacağından esas itibarile bu sene için teklif olunan tahsisat (1 430 476) lira noksan bulunmaktadır.

Fasıl: 8 - Madde : 4

Muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve teedidi

Bu sene Sivas cer atelyesi tam randımanla çalışır bir hale gelmiş olduğundan bütün atelyelerde fazla mesai ve çift ekip usulü tatbik edilmek suretile aşağıda yazılı lokomotif ve vagonlar süratle tamir ve teedit edileceklerdir:

	Adet	Lira	Lira
Lokomotifin büyük tamiri	400 X	7500 =	3 000 000
Lokomotifin orta tamiri	200 X	3500 =	700 000
Yolcu ve servis vagonu tamiri	800 X	650 =	520 000
Yüksek vagon tamiri	5000 X	160 =	800 000
Motörlü vagonların tamiri			20 000
Mudanya - Bursa hattı lokomotif ve vagonların tamiri			20 000
Atelye ve depolarda makinaların cari tamirâtı			940 886
Atelye ve depolarda yolcu vagonlarının cari tamirâtı			204 862
Atelye ve depolarda yük vagonlarının cari tamirâtı			163 984
Depoların değiştirdikleri demirbaşları, makina ve vagon tathi- rinde çalıştırdıkları amele, lâvajcı, ücretleri ve malzeme, hiç bir si- parişe girmeyen masraflar, su tasfiye tesisatı tamiri masrafları karşılığı olarak			592 572
Haydarpaşa, Sirkeci, İzmir, Ankara elektrik santrallarının işçi ücreti ve malzeme masrafları			298 396

7 240 700

lira tutan edevat tamir masrafları ile malzeme fiatlarında peyderpey artan bir yükselişten mütevellit fiat farklarına karşılık olmak üzere geçen sene tahsisatından (1 200 050) lira fazlasile arz ve teklif olunmuştur.

Fasıl : 8 - Madde : 5

Fidanlık ücret ve masrafları

Şebekenin büyümesi fidanlık adetlerinin artması ve fidanlık hizmetlerinin gün geçtikçe vüsat peyda etmesi dolayısıyla kadrosuna yapılan asgarî ilâveler bakım masrafının (5 671) lira kadar artmasını mucip olmuş ve bu madde tahsisatı 1941 mali yılı için (94 700) lira olarak teklif olunmuştur.

Fasıl : 9 - Madde : 1

Transit vagonların edevat tatili ücreti

Siyasî ahvalin tesirile intizamını kaybetmiş olan deniz nakliyatı demiryollarına intikal eylemiş olduğundan Iraktan yapılmağa başlanılan nakliyat neticesinde Halep demiryollarından transit suretile geçen vagonların Şomaj ücreti olarak bu maddeden ayda vasatî (4500) lira sarfedilmiştir.

Geçen sene alınan (20 000) lira tahsisat bu sarfiyatı karşılayamayacağından münakale zarureti hasıl olmaktadır.

Bu itibarla önümüzdeki yıl için ayda vasatî (4 000) küsur lira hesabile (50 000) lira tahsisat verilmesini teklif ediyoruz.

Fasıl : 9 - Madde : 2

Sempron ekspresi açısından Türkiye hissesi

Sempron ekspresinin Yataklı vagonlar kumpanyası ile Franko - Elenik Demiryolları şirketine garanti edilen muhtemel açıklarından ve keza trafik mümessil idaresi olan Fransız Demiryolları millî şirketinin temsil masraflarından Türkiye Devlet demiryollarına isabet eden hisse bu maddeye mevzu tahsisatla karşılanmaktadır. İdaremize isabet edecek hisseyi katiyetle tesbit imkânsızlığına binaen geçen sene olduğu gibi bu madde için mütehavvil olarak (1 000) lira tahsisat teklif olunmuştur.

Fasıl : 9 - Madde : 3

Mücavir demiryollarına verilen Rödövanlar

Sovyet, Cenup ve Franko - Elenik demiryolları idareleri ile idaremiz arasındaki komşuluk mü-nasebatını tanzim eden mukavelelerin hükümlerine göre tediyesi lâzım gelen rödövanlar bu maddeye tahsisat olarak vaz ve teklif olunmuştur.

Fasıl : 9 - Madde : 4

1 Demiryolları ittihatları ve takas büroları idare ve temsil masrafları

Beynelmilel demiryolu münakalâtını tanzim eden ve bu münasebatın tevhit ettiği alacak ve borçları tasfiye eden demiryolu idareleri ile Takas bürolarına iştirakimiz dolayısıyla beynelmilel kabul ve riayet olunan Anlaşma esasları dahilinde tahakkuk eden borçlarımız bu madde tahsisatından tediye olunmaktadır. 1940 bütçe kanunu ile verilmiş olan (6 000) lira aynen teklif olundu.

Fasıl : 10 - Madde : 1

İrat getiren emlak resim ve vergileri

Bazı işletme mntakalarında irat getiren mebaninin çoğalması dolayısıyla idaremiz emlak vergi ve resimlerini karşılayan bu madde tahsisatının geçen seneye nazaran (3 300) lira tezyidi zarurî bulunmuş ve (10 300) lira olarak teklif olunmuştur.

Fasıl : 10 - Madde : 2

Kaza ve ticarî eşya hasarat ve zayıat tazminatı

Nakliyatın artması, kaza, hasar ve ziyan ihtimalleri çoğalmakla beraber şimdiye kadar yapılan sarfiyatın ve tahsisatı dahilinde kaldığı görülmekte ve bu hal işletme umurunun her gün biraz

daha intizam peyda ettiğine delâlet etmekte olduğundan geçen sene tahsisatı aynen teklif olundu.

Fasıl : 10 - Madde : 3

Eski seneler borçları

1941 malî yılı zarfında tediye edilmesi icap eden eski sene borçlarının daha az olduğu anlaşılmış olduğundan geçen sene verilen tahsisattan (2 380) liranın tenkisi mümkün olmuştur.

Fasıl : 10 - Madde : 4

Reddiyat ve bilet satışı aidatı

Yolcu nakliyatını tezyit maksadile muhtelif seyahat büro ve acentaları vasıtasile sattırdığımız biletlerin bedeli üzerinden mukaveleleri mucibince tediye edilmesi icap eden komisyonlar, geniş ölçüde nakliyat yapanlara tenzilâtli tarifelerin vazettiği esaslar dairesinde verilecek primler, dışarıya çıkarılacak zahirelerden alınacak silo ücretlerinden yapılacak % 50 iadeler, Teşviki sanayi kanunundan istifade eden müesseseler hesabına yapılacak nakliyattan iade edilecek nakil ücretlerinin muayyen % deleri ve tarifelerin yanlış tatbikından mütevellit reddiyat işbu maddeye mevzu tahsisattan ödenmektedir. Dünya siyasî vaziyetinin geçirmekte olduğu buhran neticesi beynelmilel nakliyattaki ahenk ve intizam bozulmuş olduğundan bu hal mecburî olarak seyahatten vaz geçen yolcuların adedini arttırmış ve binnetice bilet bedeline ait reddiyat ta çoğalmıştır.

Bu ve buna müşabih hâdiselerin tevhit etmekte olduğu sarfiyat göz önünde tutularak bu madde tahsisatı (50 000) lira tezyit edilmiştir. Nakliyat miktarlarının evvelden tahmini mümkün bulunamamış olduğundan geçen senelerde olduğu gibi bu madde mütehavvil mahiyetini muhafaza etmesi keyfiyetinin kabul buyurulması arz ve teklif edilmektedir.

Fasıl : 11 - Madde : 1

Posta, telgraf ve telefon ücretleri

Muamelâtın umumî inkişafı, çalışma tarzında aranılan unsurlardan süratin teminini istilzam etmekte ve bu maksatla seri muhabere ve mükâleme vasıtalarından azamî derecede istifade edilmekte olduğundan bu madde sarfiyatı artmıştır. Bu itibarla geçen sene tahsisatından (8 000) lira fazla teklif olunmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 2

İlân ücretleri

Artırma, eksiltme ve ihale kanunu hükümleri dairesinde yapılacak mubayaata ait ilân ücretleri taallûk ettikleri masraf tertiplerinden ödenmekte olduğundan 1940 tahsisatının tezyidine lüzum kalmamış ve (16 000) lira aynen teklif olunmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 3

Mahkeme masrafları, serbest avukat ücretleri

1940 bütçe kanunu ile verilen (25 000) lira tahsisat aynen ipka edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde : 4

Faiz ,aciyo ve akçe farkları

Beynelmilel nakliyattan mütevellit borçların tesviyesi için icap eden serbest döviz pirimlerinin defaten istihsali mümkün olmadığundan ödenmesi zarurî bulunan faiz ve sair banka aciyosu karşılığı olan bu maddeye mevzu tahsisat geçen sene bütçesile alınan miktarın aynı teklif olunmuştur.

Fasıl : 11 - Madde : 5

Sigorta ücret ve sermayesi

Sigorta edilecek kıymetlerin fazlaşmasına binaen geçen sene tahsisatının (10 000) lira tezyidine katî lüzum hâsil olmuştur.

Fasıl : 11 -Madde : 6

Temsil masrafları

İdarenin hariçteki temsili için yapılan sarfiyata geçen sene bütçe kanunu ile alınan tahsisat ki-

fayet etmediğinden (500) lira münakale icrasına mecburiyet hâsıl olmuştur.

Bu itibarla 1941 yılı için bu madde tahsisatı (1 500) liraya tezyit edilmek suretile teklif olunmuştur.

Fasıl: 11 - Madde: 7

Beynelmilel demiryolu teşekkül ve kongrelerine iştirak masrafı

1940 malî yılı içinde beynelmilel kongrelere idaremiiz namına iştirak edecek memurlara verilmek üzere bu madde tahsisatı geçen senenin aynı olarak istenmiştir.

Fasıl: 11 - Madde: 8

Zehirli gazlerden korunma tertibatı masrafı

Zehirli gazlerden korunma masrafları için geçen senelerde olduğu gibi (20 000) lira teklif edilmiştir.

Fasıl: 11 - Madde: 9

Mebani icarı

Görülecek lüzum üzerine idarece kiralananacak mebaninin kira karşılığı olarak geçen sene tahsisatından (3 000) lira fazlasile (8 000) lira teklif edilmiştir.

Fasıl: 11 - Madde: 10

Müteferrik masraflar

(Misafir kabul masrafları dahil)

İşletme faaliyetinin personele tahmil eylediği dinamik hareket ve hizmetlerin tam vaktinde ifasını temin gayesile yatakhaneler levazımı arttırılmış olduğundan bunun tevhit edeceği müteferrik masraflarla malzeme fiatlarındaki tereffü göz önüne alınarak gerek bu ve gerekse İzmir fuarına iştirak, millî bayramlarda yapılan tertibat ve saire gibi müteferrik mahiyeti haiz bileümle masraflara karşılık olmak üzere geçen sene tahsisatından (6 015) lira fazlasile (44 000) lira teklif olunmuştur.

Fasıl: 11 - Madde: 11

Gayri melhuz masraflar

Mahiyet ve miktarlarının önceden tayinine imkân bulunamayan ve fakat sene içinde tahassülü mümkün bulunan masraflarla Umumî muhasebe kanununun 59 neu maddesinin 2 nei fıkrası mucibince mahkeme ilâmına müstenit düyun, tertibinde tahsisatı bulunmadığı ve münakale icrası da kabil olmadığı ahvalde bu maddeden ödenmek üzere geçen seneki tahsisat aynen istenmiştir.

Fasıl : 12

Mubayaa olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve sair masrafları

Türk lirası

Anadolu - Haydarpaşa, Mersin - Tarsus - Adana Şark demiryolu şirketleri	F. S. 11 059 008,40 = 3 283 143
İ. K. T.	F. F. 12 765 000 = 375 662
Aydın	L. S. 146 440 × 524 = 767 345
Emarjman masrafları:	
Anadolu - Mersin - Tarsus - Adana, Haydarpaşa liman, rıhtım	10 000
Aydın	5 000
Şark	2 850

17 850

4 444 000

Bu yıl ödenecek mubayaa taksitleriyle sair masrafları yukarıda gösterilmiş olup işbu muhtelif

eenebi paralarının vasatı kurlar üzerinden türk lirası tutarına emarjman masraflarile taksitlerin tediye tarihlerindeki kurlar üzerinden zuhuru muhtemel farkları karşılamak üzere kâfi miktar meblâğ ilâvesile geçen sene tahsisatından (28 631) lira fazlasile arz ve teklif olunmuştur.

Fasıl : 13

Demirbaş tezyidi

İdarenin sermaye ve servetleri arasında mühim bir kıymet teşkil eden demirbaş eşya her sene bütçesile peyderpey tedarik ve kıymetlere ilâve edilmektedir.

İşletme işlerinin daha müsait şartlarla tedviri için azamî derecede iktisadî hareket prensibine riayet etmek suretile muhtaç olduğu eşya ve tesisat için yapılan masraflarla millî servet artmaktadır.

Önümüzdeki yıl içinde Cizre hattında açılacak 7 istasyon demirbaşı	7 390
Haydarpaşa - Ankara arasında tesisi mukarrer 3 teleemprimör	17 500
Mevcut vagon muşambalarının bu günkü ihtiyacı karşılayacak miktarda olmadığından daha 300 muşambanın mubayaası	90 000
İnşaattan yeni alman hatlarda yapılan yol teşkilâtına lüzumlu demirbaşlar	25 615
Depo ve atelyelerin muhtaç olduğu eşyalardan en mübrem ve zarurî olanları	146 358
Ankara hastanesinin geçen sene ikmal olunamayan eşyadan bir kısmı ile sıhhat teşkilâtımıza muktazi diğer eşya	174 000
İdaremiz matbaası için lüzumlu olan matbaa makineleri	105 000
Merkez dairelerle işletme merkez teşkilâtının muhtaç olduğu demirbaş eşya karşılığı	131 337
	<hr/>
	697 200

Lira bu fasıl için tahsisat olarak talep ve teklif olunmuştur.

Fasıl : 14 - Madde : 1

Muhtelif inşaat ve tesisat

İşletme bakımından ehemmiyeti haiz, inşa ve tesisi zarurî bulunan amele barakaları, ufak istasyon binaları, kısım ve şube şefi lojman ve yazıhaneleri, şube atelye ve ambarları, hareket, cer personel, yatakhane ve lojmanları, ambarlar, hangarlar gibi binalarla bazı tünellerin yeniden temdididi, raydan kar tünelleri inşası ve muhtelif tahkimat işlerinin yapılması ve muhtelif beden terbiye tesisatı ve diğer yeni tesisat ilâvesi suretile yeniden vücade getirilecek sabit tesisat servetinin karşılığı olarak bu madde ile (760 000) lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 14 - Madde : 2

Fidanlıklarda yapılacak inşaat ve tesisat

Hat boyunu ağaçlandırma siyaseti bakımından idaremizde hususî bir ehemmiyet atfolunan fidanlıkların gün geçtikçe ve hat uzadıkça yeni şubeleri tesis edilerek tevsi edilmekte olduğundan bu teşkilâtın inşaat ve tesisat ihtiyaçları da o nisbette artmaktadır.

Fidanlıkların fazlaşan hizmetlerinin görülebilmesi için yapılması zarurî olan tesisat ve serler inşası masrafı karşılığı hususî fasılda ayrı bir maddede gösterilerek münhasıran bu işlere sarfını temin maksadile bu maddenin bütçeye ilâvesi lüzumlu görülmüş ve (50 000) lira tahsisat teklif olunmuştur.

Fasıl : 15

3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları

Son Alman ticaret anlaşması mucibince 1941 senesi zarfında idaremize teslimi mukarrer bulunan makine, vagon ve motörlü trenlerin bedelleri ile gümrük resmi ve sair masrafları karşılığı olarak (2 689 000) lira teklif olunmuştur.

Fasıl : 16

3980 sayılı kanun mucibince mübayaa olunacak muharrik ve müteharrik edevat Fransızlar hesabına imâl edilip de 3980 sayılı kanun mucibince idaremizce mübayaası kabul ve tasvip olunan (22) lokomotif ile (650) yük vagonunun bu sene içinde ödenecek olan % 40 bedeli ile gümrük ve sair resimlere karşılık olarak bu fasla (2 000 000) lira tahsisat vazı arz ve teklif olunmuştur.

Fasıl : 17

Ankara gar, büfe ve gazinosu için mütedavil sermaye

Bütün diğer şehirlerimize nazaran mümtaz ve modern mevkii haiz bulunan Hükümet merkezi-ne lâayık ve bilhassa yabancılar için cazip bir şekilde işletilmesine devam olunan Ankara gazinosu-nun intizam, temizlik ve mükemmeliyetinin muhafaza ve idamesi maksadile geçen sene olduğu gibi 1941 malî senesi için de (20 000) liralık mütedavil bir sermaye ilâveten tahsisi arz ve teklif olunur.

Fasıl : 18

Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları

Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masraflarına karşılık olan bu faslın 1 nci maddesi ücret ve yevmiyeler, 2 nci maddesi de sair masraflara ait bulunmaktadır.

İşletmenin 1940 yılı birinci yarısındaki faaliyet neticelerine göre geçen sene bütçe kanunu ile verilen tahsisttan 1 nci madde (1 963) lira, 2 nci madde de (17 147) lira noksanile (301 200) li-ra teklif olunmuştur.

Fasıl : 19

İlca - Palamutluk hattının muhafaza ücreti ve sair masrafları

İmtiyaz sahibi olan şirket tarafından işletilmeyerek terkedilen İlca - Palamutluk hattının muhafaza ve nezareti idaremize tevdi edilmiş olduğundan burada yapılan muhafaza teşkilât masrafı karşılığı olarak hususî fasılda (10 000) lira tahsisat teklif edilmiştir.

Fasıl : 20

1715 sayılı kanununun 8 nci maddesi mucibince Cümhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı olan (504 079) lira masraf fasılları umumî yekûnunun % 1 i olarak hesap ve tesbit olunmuştur.

1941 malî senesi varidat bütçesi esbabı mucibe lâiyhası

1941 malî senesinde Devlet demiryolları şebekesinin vasatî işletme uzunluğu 7051 kilometreyi bulmuş olacaktır.

Şebekenin umum gelirini, beher kilometreye isabet eden miktar üzerinden mütalea ettiğimiz takdirde son beş senenin kilometrik varidatının aşağıdaki seyri takip ettiği görülür:

Bir kilometreye isabet eden hasilât	Hattın vasatî uzunluğu
Lira	Senesi
4171	1935
4966	1936
5036	1937
5304	1938
6059	1939

Bu rakamların tetkik ve mütaleasından alaşılabacağı üzere beher kilometreye isabet eden varidat miktarı artmakta devam etmektedir.

Bu neticeler yolcu ve eşya tarifelerinin yeni ihtiyaçlar karşısında tadil ve ücretçe tenzil edilebilmesine ve bu suretle yurdumuzun ticarî, zirai, sınaî bünyesini kuvvetlendirmek için Devletin almakta olduğu isabetli tedbirlerle demiryollarının çok yakından alâkadar olmasına imkân vermektedir.

Tarifeler

1940 takvim yılında tarifelerde teşmil, ihdas, tadil ve lâğv suretile aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır :

Yolcu tarifelerinde :

1 — Bu sene zarfında Diyarbakır - Cizre hattının işletmeye açılan 48 kilometrelik Diyarbakır - Bismil kısmına şebeke tatbik edilmekte olan bütün tarifeler meyanında yolcu tarifeleri de teşmil edilmiştir.

2 — Şebekenin muhtelif istikametlerde hali inşaada bulunan hatlarının ikmal edilerek birbirile iltisak peyda etmesi ve şirketlerden satın alınan hatlarla yeni ve doğru münasebetlerin doğması, ve muhtelif esaslar üzerinden tenzilâtlı olduğu için tatbikatta mukayese edilenlerinde müşkilât görülmesi sebepleriyle yolcu tarifelerinin yeniden tertibine lüzum hâsıl olmuştur.

Bu münasebetle : bütün şebekeye şamil olmak üzere 2 500 kilometreye kadar mütezayit tenzilâtlı bir yolcu tarifesi ihdas edilmiştir.

Bu tarifenin gidiş ücretleri ilk mesafede % 40 olmak üzere 2500 kilometrede % 64,80 nisbetinde ve gidiş, dönüş ücretleri de ilk mesafede % 40 olmak ve 150 nci kilometrede % 50 den başlamak üzere 2500 kilometrede % 73,3 nisbetinde umumî tarifeden tenzildir.

Beynelmilel yolcu münakalât şartlarına uymak üzere bu tarife ile çocuk yaş hadleri, ücretten muaf olmak için 3 den 4 e ve yarım ücret almak için 7 den 10 a çıkarılmıştır.

Gidiş dönüş ücretlerinden % 10 tenzilât yapılmak suretile grup yolcuları.

İki kişisinden gidiş, dönüş ücretlerinin tamamı ve diğerlerinden gidiş dönüş ücretlerinin yarısı alınmak suretile yapılacak tenzilâtla 3 - 8 kişilik aile grupları.

Gidiş, dönüş ve grup ücretlerinin yarısı üzerinden ücret tediye etmek şartile mektep talebeleri.

30 kiloya kadar bağaj eşyası meyanında kendilerine ait musikî alât ve edevatı ve tiyatro dekorlarını nakletmek teshilâtı ile tiyatro ve musikî sanatkârları.

Bu tarifenin şümulü dahilinde alınmıştır. Ve bu münasebetlere ait tarifeler lâğvedilmiştir.

Bu tarife ile, Haydarpaşa - Sivas Eskişehir - Yt nice, Kütahya - Balıkesir - Bogazköprü - Ulukışla mntakalarında gidiş yolcularına tarifenin gidiş ücretlerinin tenzilâtlı nisbetinde tenzilât yapılmıştır. Evvelce bu mntakalarda gidiş yolcuları ancak 600 kilometreden fazla mesafe katettiği takdirde bir miktar tenzilât görmeke idi.

3 — Halk ticaret biletleri :

İhdas edildiği tarihtekine nisbetle şebeke çok büyümüş ve yeni münasebetlerle daha fazla seyahat imkânları hâsıl olmuş bulunmasından bu biletlerin ücretlerinde tadilât yapılmış ve tatbikatta görülen müşkülâtı izale için de meccanî nümunelik eşya ve bagaj nakliyatı bagaj eşyası meyanında olmak üzere 80 kilodan 30 kiloya indirilmiştir. Bu tadilâttan bilet ücretlerine yapılan zammın nisbeti mevkii itibarile:

	I de %	II de %	III de %
On beş günlüklerde	8	14	10
Bir aylıklarda	3	9	8
İki aylıklarda	9	11	11

dır.

Halk ticaret biletleri:

A) İzmir fuarına gidecek alehlitlak yolculara on beş günlük biletler, eenebi memleket yolcularına munhasır olmak üzere bir aylık biletlere % 50.

B) Gaztecilere iki aylık biletler % 60.

C) Mayıs başından 1 neî teşrin sonuna kadar muallim ve profesörlere iki aylık biletler % 30. tenzilâtla satılmaktadır.

4 — Amele tarifesi:

Umumî tarife üzerinden % 70 tenzilâtlı olmak üzere yeniden tertip edilmiştir. Bu tenzilât evvelce tenzilâtlı uzun mesafe tarifesi üzerinden yapılmakta idi. Bu münasebetle 600 kilometreden fazla mesafelerde ücretler % 15 den % 53 nisbetine kadar artmıştır. Maamafih uzak mesafelerde amele seyahati nadir olduğundan bu zammın gelir üzerinde tesiri varit değildir.

5 — Mıntaka tarifeleri:

İzmir - Denizli, Sirkeci - Kırklareli - Edirne, Samsun - Sivas, Mersin - Mamûre - İskenderun mıntakalarında tatbik edilen tarifelerde de mahallî hususiyetler ve umuma mahsus şebeke tarifesindeki esaslar nazara alınarak tadilât yapılmıştır.

Halen Mersin - Mamûre - İskenderun mıntaka tarifesi hariç olmak üzere diğer mıntaka tarifeleri, şebekeye mahsus tenzilli tarife ile ihtiyaç temin edilebileceğine binaen lâğvedilmiştir.

6 — Hususî yolcu tarifeleri:

Dönüş seyahatlerini demiryolları ile yapacak gidiş, dönüş biletini hâmil tayyare yolcuları için Havayolları idaresinden alınacak ücretlere dair bir tarife ihdas edilmiştir. Alınacak ücretler, gidiş, dönüş tayyare ücretlerinin yarısından fazla olmamak şartile demiryol gidiş, dönüş ücretinin yarısıdır. Tenzilât nisbeti aynı mesafenin gidiş ve gidiş, dönüş tenzilât nisbetleri arasındaki fark derecesindedir.

Enebi memleket ordularına mensup subaylara umumî tarifede 2/3 nisbetinde tenzilât yapılmak için bir tarife ihdas edilmiştir.

Bu tarife halen Romanya, İngiliz ve Fransız sı baylarına tatbik edilmektedir.

Eşya tarifelerinde:

1 — Odun, çıra ve çirali odun tarifesi:

Mevut odun tarifesi, çıra ve çirali odun dahiithal edilmek suretile tadil edilmiştir. Bu suretle (Çıraya ve çirali oduna) bu tarifenin ilk mesafelerde % 39,4 ve 1500 kilometrede % 64,04 nisbetinde olan tenzilât verilmiştir.

2 — Sarnıçlı vagonlar:

Sahiplerine ait sarnıçlı vagonlarla maiyet nakliyatında alınacak ücretlere ve tatbik şartlarına ait olan tarife, ücrete esas tutulacak vagon tonajının, her tonajdaki vagonlara tatbik edilebilmek üzere yeniden tesbiti için tadil edilmiştir. Bu tadilât esas itibarile ücret tadilâtını mutazammın değildir.

3 — Fındık tarifesi:

Kabuklu ve kabuksuz fındık nakliyatı için yeni bir tarife ihdas edilmiştir. Yapılan tenzilâtın nisbeti % 38.9 dur.

4 — Havaleli eşya tarifesi:

Bu tarifenin, birinci kısmı, tütün, tömbeki, sigara, pamuk, kıl, tüylü deri ve post ve çöğen.

İkinci kısım yün, yapacağı, tiftik.

maddelerine aittir.

Tarifenin tenzilâtı, sigara vagon tonajının yarısı üzerinden ücret alınması şartındadır. Ayrıca da birinci kısmı ilk mesafede sıfırdan başlamak üzere 1000 neî kilometrede % 29,52 ve ikinci kısmı ilk mesafe % 50 16,66 dan başlamak üzere 1000 neî kilometrede % 29,52 ye baliğ olan nisbetlerde tenzilâtlidir.

5 — Hâsis maddeler tarifesi:

Mensucat fabrikalarında döküntü halinde çıkan (iplik, kıtık ve sair mensucat kırpıntıları ile kıtık halindeki pamuk kırpıntıları) bu tarifenin birinci kısmına ithal edilmiştir. Bu suretle bu maddelere:

İlk mesafede % 50, 47 den başlamak üzere 1000 neî kilometrede % 71, 61 nisbetine baliğ olan tenzilât yapılmıştır.

6 — Karabük demir ve çelik fabrikaları nakliyatına mahsus tarife:

Zonguldak Çatalağzı ve Filyos istasyonlarından Karabükte demir ve çelik fabrikalarına nakledilecek (Her nevi demir cevher) lerinin nakil ücretleri ton ve kilometre başına 1 kuruşa indi-

rilmiştir. Tenzilât nisbeti umumî tarifeden % 75, 30 dur.

7 — Demiryol muharrik ve müteharrik edevattarifesi:

Hatlarımızın Suriyeden başka Irak demiryolları ile de iltisak peyda etmesi ve aynı zamanda İranda inşa edilmekte olan demiryollarına ait muharrik ve müteharrik edevatın Basraya kadar karadan ve hatlarımız üzerinden nakline imkân hâsıl olması çok eski tarihli olan bu tarifenin tatbik sahasını genişletmiştir. Yeni münasebetlere uygun olmak üzere, soğuk lokomotif ücretlerinden % 35, 18, sıcak lokomotif, vinçli vagon ve kar küreme makinesi ücretlerinden % 16, 68 ve yolcu, yük ve sarnıçlı vagonlar ve lokomotif tenderleri ücretlerinden de % 22, 68 tenzil edilmiştir.

8 --- İdareye ait rezervarlarda muhafaza edilecek mayıattan alınacak muhafaza ücretleri hakkında yeni bir tarife ihdas edilmiştir. Yapılandırma umumî tarifinin ardiye ücretlerine nisbetle % 96, 66 ya yakındır.

1941 senesi geliri

Aşağıdaki kısımlarda gösterildiği veçhile mukayese ve tahmin edilmiştir

Devlet demiryollarının 1935 senesinden itibaren varidat miktarlarını gösterir (1) no. lu tablo merbuttur.

Liman ve iskeleler hariç olmak üzere 938 devresinin ilk altı ayında (19 466 241) ve ikinci altı aylığında da (16 147 219) lira olmak üzere umumî yekûn (35 613 460) liraya balığ olmuştur.

Kilometre başına düşen gelir (5 304) liradır.

1939 senesinin ilk altı ayında (21 035 906), ikinci altı ayında (20 553 439) lira olmak üzere umumî yekûn (41 589 345) liraya balığ olmuştur.

Kilometre başına düşen gelir (6 059) liradır.

1940 senesine gelince: İlk altı ayında (27 942 606) lira hasılat elde edilmiştir.

İkinci altı ayda da geçen sene ile bu senenin ilk altı ayları arasındaki tezyüt nisbeti nazarı dikkate alınarak (25 747 780) lira ki cem'an (53 690 386) lira varidat temin edilmesi memuldur.

Bu takdirde vasatî kilometre hasılatı (7 732) liradır. Üç senenin vasatîsi de (6 365) liradır.

Memleketin umumî inkişafında şükranla kaydedilen büyük terakkiler demiryollarımızda dahi ehemmiyetli neticeler vermekte ve bilhassa Karabük demir ve çelik fabrikasına ait iptidâî ve mamûl malzeme nakliyatının gün geçtikçe artması ve hattın Erzuruma ulaşması ve siyasî hadisat dolayısıyla Basra yolunun gün geçtikçe inkişafı 1941 senesi varidatının dahi 1940 varidatı derecesine varacağı ve belki de bu miktarı geçeceği kanaatını tevlit etmiştir.

1940 senesine ait tahminî varidattan tahminen (4 532 386) lirası son hadisat dolayısıyla yapılan toplu askerî nakliyata ait olması itibarile normal bir nakliyat telâkki edilemeyeceğinden 1941 senesi varidatında bu rakamlar nazarı dikkate alınmamıştır.

Bu suretle 1940 senesinin normal varidatı olan (49 158 000), 1941 senesi için tahminî varidat kabul edilmiştir.

Bu yekûna liman ve iskeleler geliri olan (800 000) lira ilâve edilerek Devlet demiryollarının 1941 senesi işletme varidatı 1940 senesinin munzam tahsisatı nazarı dikkate alınmadan esas varidat bütçesine nazaran (9 418 000) lira fazlasile (49 958 000) lira tespit edilmiştir.

İran transit yolu için de 1940 senesi için tahmin edilen (30 000) lira varidat aynen tespit edilmiştir.

Son beş sene zarfında beher tren kilometreye isabet eden varidat limanlar, iskeleler, Trabzon-İran transit yolu varidatı hariç olmak üzere :

Sene	
1934	2,65
1935	2,16
1936	2,48
1937	2,42
1938	2,37

olduğuna göre vasatî tren kilometre hasılâtı 2,41 dir

Umumî tarifeye nazaran 2/3 tenzilâtle yapılan askerî nakliyat ile teşviki sanayi kanununa tev-fikan tenzilâta tabi tutulan nakliyat ve Karabük fabrikasına ait cevher nakliyatında yapılan aza-mî tenzilât beher tren kilometresine isabet eden varidatın 1936 senesinden itibaren tenakusuna âmîl olmaktadır.

1941 senesi umum şebekede 25 milyon tren kilometresi yapılacağı tahmin ve masraf bütçesi de bu esasa istinaden tanzim edilmiştir.

Yolu :

Memleketteki umumî inkişaf ve bilhassa halkın ödeme kabiliyeti nazarı dikkate alınarak ih-das edilmiş olan yolu tarifelerimiz mühim neticeler vermiş ve yolu varidatımızda eski seneler-deki seyirlerine nazaran mühim tezayütler kaydedilmiştir.

1939 senesinin ilk altı ayı zarfında umumî yolu varidatı (6 693 831) lira olduğu halde 1940 senesinin (askerî nakliyat hariç) yolu varidatı (550 212) fazlasile (7 244 043) liraya balığ ol-muştur.

(1 000 000) lirayı bulan askerî nakliyat bu yekûna dahil edildiği takdirde varidat yekûnu (8 244 043) lirayı bulmaktadır.

İkinci altı ayında da bu tezayüt nazarı itibara alınarak 1940 senesinin yolu varidatının (14 000 000) liraya balığ olacağı tahmin edilerek 1941 senesi yolu hasılâtı, 1940 senesinin hakikî hasılâtına mutabık olmak üzere geçen senenin muhammen bütçesine nazaran 2,5 milyon fazlasile (14 000 000) tespit edilmiştir.

Yolu ağırlığı :

Yolu ağırlığı varidatı yolu nakliyatına nazaran tezayüt ve tenakus etmekte olduğundan 1940 senesi yolu nakliyatındaki inkişaflar yolu ağırlığı varidatında da tesirini göstermiş ve ilk altı aylık varidat 1939 senesinin ilk altı ayna nazaran (69 839) lira fazlasile (245 088) lirayı bulmuştur.

Bu tezayüde nazaran ikinci altı aylık varidatın da (219 000) lirayı bulacağı tahmin edilmek-tedir. Bu suretle 1941 senesi yolu ağırlığı varidatı 1940 senesinin muhammen varidatına naza-ran (150 000) lira fazlasile (450 000) lira tespit edilmiştir.

Mesajeri :

1940 senesi ilk altı aylık hasılâtı geçen senenin ilk altı aylık hasılâtına nazaran (30 815) lira fazlasile (251 599)) lirayı bulmuştur.

Bu inkişaf ikinci altı aylık varidatın da nazarı dikkate alınarak umumî varidatın (500 000) lirayı bulacağı tahmin edilmektedir. 1941 senesi muhammen varidatı 1940 senesi mu-hammen varidatına nazaran (50 000)lira fazlasile (500 000) lira olarak tespit edilmiştir.

Seyriseri :

1940 senesi ilk altı aylık varidatı 1939 senesinin ilk altı aylık varidatına nazaran (282 524) li-ra fazlasile (1 470 174) liradır. Bu tezayüt ikinci altı aylıkda da nazarı dikkate alınarak 1940 senesi varidatının (2 500 000) liraya balığ olacağı tahmin edilmektedir. Bilhassa Erzurum hattı-nın açılması ve Hatayın ana vatana ilhakı dolayısıyla sebze ve meyva nakliyatı gün geçtikçe art-makta olduğundan 1941 senesinde de bu varidatın elde edileceği muhakkak görülmektedir.

1941 senesi hasılâtı geçen senenin muhammen varidatına nazaran (500 000) lira fazlasile (2 500 000) lira tespit edilmiştir.

Seyrihafif :

Bu kısma ait münakalât, demiryolları münakalâtının en mühimmi ve memleketin iktisadî hare-ketlerinin en büyük tezahürüdür.

Memleketin her tarafından şükranla kaydedilmekte olan umumî inkişaf ve fabrikalarımızın ve bil-hassa Karabük demir ve çelik fabrikasının iptidaî ve mamul malzemesi nakliyatının gün geçtikçe artması ve son senelerde işletmeye açılmış olan hatlarda nakliyat hacminin çoğalması bu kısma ait varidatın bu sene de aynı senelere nisbeten daha fazlalaşmasına pek büyük âmîl olmuştur.

1940 senesinin altı aylık varidatı 1939 senesinin altı aylık varidatına nazaran (5 085 913) lira fazlasile (17 456 177) liraya balığ olmuştur.

Memleketteki umumî hareketlerin aynı şekilde devamı dolayısıyla % 40 ı bulan bu tezayüdün 1940 senesi ikinci altı ayındada tahakkuk etmesi mümkün görülmektedir. Bu mülâhaza ile 1940 senesi ikinci altı aylık varidatının 1939 senesi ikinci altı aylık varidatının 1939 senesi ikinci altı aylık varidatına nazaran (3 492 138) lira fazlasile (16 400 000) lirayı ve bu suretle umumî yekûnun (34 000 000) u bulacağı tahmin edilmektedir.

Bu rakamlarda toplu bir halde yapılan askerî nakliyat da dahildir. Normal telâkki edilmeyen bu nakliyattan mütevellit tahminî (2 800 000) liralık varidat umumî varidattan tenzil edilerek 1941 senesi için (31 178 000) lira muhammen varidat tesbit edilmiştir.

Bu miktar geçen senenin muhammen varidatına nazaran (5 988 000) lira fazladır.

1941 senesinde bu varidatın tamamile temin edileceği muhakkak görülmektedir.

Muhtelif :

Tahmil, tahliye, vezin ve saire gibi işletneden mütehassıl perakende varidatı teşkil eden bu kısma ait varidat 1940 senesinin ilk altı ayında 285 525, ikinci altı aylığında da 250 000 lira varidat temin edileceği tahmin edilmektedir. Bu suretle 1941 senesi varidatı geçen senenin muhammen varidatına nazaran 130 000 lira fazlasile 530 000 liratesbit edilmiştir.

Haydarpaşa limanı:

1940 senesi ilk altı aylık varidatı (585 160) liradır. Müteakıp altı aylık varidat da (600 000) lira tahmin edilmektedir. Bu varidatın mühim bir yekûnu askerî nakliyattan ileri gelmesi dolayısıyla 1941 senesi için 1940 senesine nazaran (130 000) lira fazlasile (650 000) lira olarak tesbit edilmiştir.

Derince limanı:

1940 senesi birinci altı aylık varidatı (33 514) liradır. Geçen senenin varidatına nazaran tenakus (4 913) liradır.

1939 senesine kadar bu liman vasıtasile ithal edilen bir kısım kömür nakliyatının doğrudan doğruya Zonguldak hattının açılması dolayısıyla bu hatta intikal etmesi ve yine bu liman vasıtasile ihraç edilen mühim miktardaki krom nakliyatının kısmen tenakus ve kısmen de başka liman ve iskelelere intikal etmesi varidatın tenakusuna âmil olmuştur. Bu sebeple varidat geçen seneye nisbetle (10 000) lira noksanile (70 000) lira tesbit edilmiştir.

İskeleler:

Son siyasi hâdisat dolayısıyla deniz nakliyatının azalması varidatın tenakusuna sebep olmuştur. İzmit, Sapanca, Mersin, Filyos, İzmir iskelelerimiz 1940 senesi ilk altı aylık varidatı (39 026) liradır. İkinci altı aylık varidatın da bu miktara balığ olacağı tahmin edilmektedir.

1941 senesi varidatı geçen senenin muhammen varidatına nazaran (20 000) lira noksanile (80 000) lira olarak tesbit edilmiştir.

Sıhhiye tevkifatı:

Devlet demiryolları daimî ve muvakkat memur ve müstahdemlerinin aylık istihkakları üzerinden % 2 nisbetinde ve (2) lirayı tecavüz etmemek üzere yapılmakta olan sıhhiye tevkifatını ihtiva eden bu fasılda görünen (60 000) lira fazlalık masraf kısmı esbabı mucibesinde bertafsil arz ve izah edildiği veçhile 1941 malî yılı kadrolarına yapılan ilâvelerden ve 2847 numaralı Barem kanunu mucibince verilecek kademe zamları neticesinde miktarları artacak istihkaklardan tahsil edilecek % 2 lerden mütevellit bulunmaktadır.

Mütenevvi hasılat:

1940 malî yılında alman neticelere göre 1941 malî yılında bu fasıldaki mütenevvi membalarından elde edilecek varidatta Eskişehir Sanat okulunun cari sene içinde faaliyete geçmesi neticesinde çıraklardan alınacak pansiyon ücretlerinde (10 000) lira bir fazlalık ve yapılan hesabata gö-

re idare mebanisinden alınacak kira ücretlerinde (20 000) lira ve 1940 malî yılı varidatı göz önünde bulundurulacak olursa bankalardan tahsil edilecek faiz ve akçe farklarından (62 000) lira ve müteferrik hasıllatta da (22 000) lira ve ceman (114 000) liralık bir fazlalık tahmin edilmiş ve bu maddeler bu fazlalığı ihtiva etmek üzere tertip edilmiştir.

Trabzon - İran transit yolu:

1940 senesi ilk altı aylık varidatı (41 000) liradır. Kış mevsimi dolayısıyla ikinci altı aylık varidatın (15 000) lirayı bulacağı tahmin edilmektedir. İlk altı ayda nakliyat hattın iltisakı dolayısıyla eşhas ve emtia nakliyatının demiryolu ile yapılması üzerine diğer senelere nazaran normal bir nakliyat telâkki edilemediğinden varidatta bir inkişaf kaydedilememiş ve bu sebeple 1941 senesi için de 1940 senesi varidatı olan (30 000) lira tahmin edilmiştir.

(No. 1)

Beş senelik işletme gelirinin ilk ve son altı aylık devrelerini gösterir cetveldir.

	İlk altı aylık	Son altı aylık	Yekûn
1935			
Yolcu	3 529 693	3 042 019	6 571 712
Bagaj	85 704	76 602	162 306
Mesajeri	224 616	214 606	439 222
Seyriseri	480 681	400 040	880 721
Seyrihafif	7 025 119	5 264 998	12 290 117
Muhtelif	302 324	310 445	612 769
Haydarpaşa limanı	238 746	236 698	475 444
Derince limanı	110 479	71 205	181 684
İskeleler	—	—	—
Yekûn	11 997 362	9 616 613	21 613 975
1936			
Yolcu	4 191 740	3 918 251	8 109 991
Bagaj	97 585	86 491	184 076
Mesajeri	304 868	304 237	609 105
Seyriseri	708 265	515 320	1 223 585
Seyrihafif	9 258 285	8 662 918	17 921 203
Muhtelif	445 726	490 100	935 826
Haydarpaşa limanı	334 875	346 304	681 179
Derince limanı	92 787	77 465	170 252
İskeleler	—	—	—
Yekûn	15 434 131	14 401 086	29 835 217
1937			
Yolcu	5 493 419	4 286 147	9 779 566
Bagaj	131 724	115 191	246 915
Mesajeri	304 559	197 507	502 066
Seyriseri	838 662	562 574	1 401 236
Seyrihafif	11 214 872	9 196 501	20 411 373
Muhtelif	522 651	388 488	911 139
Haydarpaşa limanı	394 593	397 024	791 617

	İlk altı aylık	Son altı aylık	Yekûn
Derince limanı	123 390	51 832	175 222
İskeleler	38 663	44 192	82 855
Yekûn	19 062 533	15 239 456	34 301 989

1938

Yolcu	6 088 172	5 041 912	11 130 084
Bagaj	162 810	129 691	292 501
Mesajeri	253 060	225 532	478 592
Seyriseri	991 477	528 198	1 519 675
Seyrihafif	11 620 685	9 908 845	21 529 530
Muhtelif	350 037	313 041	663 078
Haydarpaşa limanı	378 581	318 385	696 966
Derince limanı	51 261	32 387	83 648
İskeleler	58 329	47 548	105 877
Yekûn	19 954 412	16 545 539	36 499 951

1939

Yolcu	6 693 831	6 183 390	12 877 221
Bagaj	175 249	154 261	329 510
Mesajeri	220 784	209 397	430 181
Seyriseri	1 187 650	766 628	1 954 278
Seyrihafif	12 370 264	12 901 685	25 271 949
Muhtelif	388 128	338 078	726 206
Haydarpaşa limanı	393 253	512 393	905 646
Derince limanı	38 427	50 551	88 978
İskeleler	42 771	41 694	84 465
Yekûn	21 510 357	21 158 077	42 668 434

1940

	Takribî ilk altı aylık
Yolcu	8 244 043
Bagaj	245 088
Mesajeri	251 599
Seyriseri	1 470 174
Seyrihafif	17 456 177
Muhtelif	285 525
Haydarpaşa limanı	585 160
Derince limanı	33 514
İskeleler	39 026
Yekûn	28 610 306

Ana hat banliyölerdeki beş senelik yolcu adet ve geliri

Banliyölerde :

Seneler

Yolcu adedi

Yolcu hasılatı

1935	6 304 764	371 634
1936	8 016 928	485 779
1937	12 688 105	726 062
1938	14 037 541	797 173
1939	10 113 777	537 750

Ana hatta :

Seneler

Yolcu adedi

Yolcu kilometresi

Yolcu hasılatı

1935	5 239 478	571 326 420	5 771 721
1936	6 643 140	728 805 844	7 598 939
1937	8 029 138	868 869 582	9 021 374
1938	9 316 133	1 036 179 009	10 296 289
1939	10 587 880	1 242 040 050	11 966 031

Not :

- 1 — Avrupa hattı dahildir.
- 2 — Erzurum hattı hariçtir.
- 3 — 1939 senesinin mayıs ayı hesabı henüz ikmal edilmediğinden takribî olarak gösterilmiştir.

Devlet demiryolları seyriseri ve seyrihafifle taşınan eşyanın ton, ton kilometre ve hasılâtını gösterir cetveldir

	Ton	Ton kilometre	Hasılât
1935	2 095 866	538 045 374	13 093 499
1936	2 790 435	821 604 918	18 994 290
1937	3 140 177	956 127 034	21 552 432
1938	3 547 217	1 092 727 116	22 891 888
1939	4 376 321	1 293 305 804	26 853 628

Not :

- 1 - Bağaj ve mesajeri ton, ton kilometre ve hasılatı bu rakamlara dahil değildir.
- 2 - Avrupa hattı dahil olduğu halde satın alınan şirket hatlarının evvelki senelere ait ton, ton kilometre ve hasılatı bu cetveldeki rakamlara dahildir.
- 3 - Askerî nakliyat yukarıki rakamlara dahildir.
- 4 - İdarî nakliyat tonajı bu rakamlara dahil değildir.
- 5 - Erzurum hattı hariçtir.
- 6 - 1939 senesinin mayıs ayı hesabı henüz ikmâl edilmediğinden takribî olarak gösterilmiştir.

Kanun projesi esbabı mucıbesi

Madde :1

Bu madde Devlet demiryolları ve limanları işletme umumî müdürlüğünün 1941 malî yılı zarfında ifa edeceği hizmetler için verilecek tahsisat yekûnunu tayin ve tespit etmektedir. İfa edilecek hizmetlerin nevi ve mahiyetleriyle her birinin icap ettirdiği masraflar «A» işaretli cedvelin fasıl ve maddelerinin her birinde gösterilmiş bulunmaktadır.

1940 malî senesine nazaran hasıl olan fazlalıklar her madde için tespit edilen mufassal bir esbabı mucıbe ile arz ve izah edilmektedir.

Madde : 2

İkinci madde 1941 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat muhammenatını göstermektedir. Varidat membaları ve her membadan elde edileceği tahmin edilen mikdarlar kanun projesine ilişik «B» işaretli cedvelde fasıl ve madde itibarile ifade edilmiş olup mevcut ve cari tarifelerle varidatın seyirleri ve muhammenatın istinat ettiği esaslar ve gelir fazlalığının cihetleri ayrı bir esbabı mucıbede irae edilmiştir.

Madde :3

Devlet demiryolları ve limanları Uumî idaresinin teşkilât ve vezâifine dair olan 1042 sayılı kanununu muaddil 1483 no. lı kanununun 6 ncı maddesinde (Umumî İdare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tespit olunur.) denilmekte olduğundan müfredat kadrolarını gösterir «C» işaretli cedveller tanzim ve bütçeye raptedilmiştir.

«C» işaretli cetvellerin nihayetindeki fıkralarla Umumî müdürlüğe verilen selâhiyetler meyânında, tahsisatı 7 nci fasılın 3 ncü maddesine vazolunan (Holerit makinesinin istimali için lazım olan steno ve mekanografların istihdamına, 3656 no. lı kanuna müsteniden salâhiyet alınmasna lüzum görülmüş ve bu maksadı teminen masraf tertibine dahil memur ve müstahdemler arasına, steno ve mekanografların istihdamı hususları ilâve edilmiştir.

3 ncü fıkrada, eenebi demiryolları ile irtibatı temin eden istasyonlarda müstahdem bulunan istasyon şeflerine müteferrika tertibinden verilecek tahsisatın, yine istasyon şeflerini de cami olmak üzere bu istasyonlarda aynı şerait altında çalışan diğer cer ve hareket servisleri memur ve müstahdemlerine de tesmili zarurî görülmüş bu (istasyon şefleri) kelimeleri (cer ve hareket memur ve müstahdemleri) şeklinde tadil edilmiştir.

Hastanelerde tedavi altında bulunan hastaları bir taraftan kendi ihtisasarı dahilinde tedavi eden ve diğer taraftan hastanelerin idarî umurunu tedvir eden baş hekimlere deruhte etmiş oldukları bu ilâve vazifeden dolayı müteferrika tertibinden ücretlerine ilâveten bir mikdar tahsisat verilmesi derpiş edilmiş olduğundan bunu teminen 4 ncü fikra ile de Umum müdürlüğe salâhiyet istenilmektedir.

Ankarada hali insada bulunan hastanenin her türlü faaliyetini temin etmek üzere tertibatı mahsusayı haiz bir sıhhiye kamyonetinin tedarikine ve Ankarada bulunan merkez sıhhiye teşkilâtında istimal edilmek, memur ve müstahdemlerden ve aileleri efradından hasta olanların muayene ve tedavilerini temin etmek ve bu maksadı teminen doktorları getirip götürmek üzere küçük bir sıhhiye otobüsüne kat'i ihtivaç hasıl olduğundan nakil vasıtaları kadrosuna bir kamyonet ile bir sıhhiye otobüsü ilâve edilmiştir.

Bu servis, esasen şimdiye kadar müteahhitlerine mukavelenemelerle ifa ettirilmekte idi.

Madde : 4

Umum Müdürlüğün varidat ve hasılatının sureti tahsil ve cibayetini tanzim eden hükümlerle Erzurum-Sarıkamış ve şubatr demiryolları esas tarifesinin 1941 malî yılı zarfında da tatbik edilebilmesini teminen madde teklif edilmiştir.

Madde : 5

Kanun projesinin 5 nci maddesi umum müdürlüğe 10 000 000 liraya kadar gelecek senelere geçici taahhütlere girişmek ve sarfiyat icra etmek mezuniyetini temine matuftur. Maddenin metninde de sarahatle zikredildiği veçhile bu mikdarın (550 000) lirası halen yapılmakta bulunan umu-

mî idare binası inşaatının ikmâli ile teçhizat ve demirbaşlarının mubayaasına, (3 000 000) lirast şebekenin muhtelif yerlerinin tahkim, takviye ve tevsi ile (100) kilometrelik bir kısım hattın ve makasların teccidinc, (3 515 000) lirası hükûmetin programı veçhile muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaaata, (1 435 000) lirası atelyeler ve depolar için tezgâh, takım, kuvvei muharrike ve teçhizata, (1 500 000) lirası muharrik ve müteharrik edevatın teccidi ile kara, deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzemenin mubayaasına ait bulunmaktadır.

Hatların muhtelif aksamında icap eden yerlerin tahkim, takviye ve tevsiine (100) kilometrelik bir kısım hattın ve muhtelif yerlerdeki makasların teccidincine ve her gün daha fazla hissedilen ihtiyaçlara cevap vermek üzere muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaaata zaruret hasıl olduğu gibi ahvali hazırda doayısıyla bir taraftan deniz nakliyatının karaya intikali ve diğer taraftan alman askerî tedbirlerle artan münakalât neticesinde durmadan devamlı bir surette faaliyette bulunan muharrik ve müteharrik edevatımızın tamiratını süratle icra etmek ve bu bakımdan atelye ve depolarımızın randımanını arttırmak için tezgâh, takım mubayaasına ve bunların istimalinde en büyük âmil olan kuvvei muharrike tesiasına ve modern teçhizata kat'î lüzum olacaktır.

Muharrrik ve müteharrik edevat ile her nevi kara ve deniz vasıtalarına ait malzemeye karşı bulunan şiddetli ihtiyaç varestei arz ve izahtır. Bu eihet göz önünde bulundurularak muharrik ve müteharrik edevatın kara ve deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzemenin temini eihetlerine gidilmiştir. Maddei kanuniye tensip ve tasvip buyurulduğu ve malzeme de temin edildiği takdirde 1941 malî yılı zarfında Sivas Cer atelyesinde 200 kapalı vagon inşa edilecektir.

Teahhüdat ve sarfiyatın karşılıkları, 1940 malî senesinin tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları ile 1940 malî yılı muhtemel varidat fazlalarından, ücret ve masraf tertiplerinden yapılacak tasarrufattan temin edilmekte (yekûnu 10 000 000) liradan ibaret bulunan bu hizmetlerin mühim bir kısmı 1940 malî yılı bütçe kanunu ile verilen salâhiyete müsteniden) girişilen teahhütlerin 1941 malî yılına devreden bakiyeleri ile kısmen yeni ihtiyaçlardan müteşekkil bulunmaktadır.

1940 malî yılı zarfında elde edilmesi çok kuvvetle tahmin edilen (23,5) milyon tren kilometresi nazarı dikkatte bulundurulacak olursa 1941 malî yılında (25) milyon tren kilometresinden fazla bir trafik ve binnetice bu nisbette varidat fazlası temin edilmesi ve bazı ücret ve masraf tertiplerinde de tasarruflar yapılabilmesi mümkün görülmekte ve bu sebeple girişilecek teahhütler (10 000 000) lira olarak arz ve teklif kılınmaktadır.

Madde : 6

1940 malî yılında kömür havzasından tam randıman alınmadığından geçen sene bu madde ile kömür stokları yapmak üzere verilen mezuniyet tam bir surette yerine getirilemediğinden ihtiyacı temin etmek ve aynı zamanda malzeme stoku yapmak ve kısmen de muamelâtı naktiyeyi tedvir etmek maksadile madde aynen tekrar edilmiştir.

Madde : 7

Devlet demirvolları üzerinde meccanî veya tenzilâtlı ücretle kimlerin seyahat ve ne gibi eşyanın nakil edilebileceklerini göstermekte olan «D» cetveli tanzim edilerek kanun projesine rap-tedilmiş ve bu cetvel hükümlerinin 1941 malî yılı zarfında da tatbiki teklif edilmiştir.

Cetvelin tenzilâtlı ücretle seyahat kısmında senede iki defa olmak üzere tenzilâtlı ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanlar meyanında 1939 malî yılı bütçesinde mevcut bulunan 1 nei fıkra geçen sene cetveldin çıkarılmıştı. Bu fıkranın geçen sene bütçesine konulmaması bu haktan istifade etmekte olanların bir çok seyahat ihtiyaçlarını temin edememiş olduğundan bu fıkranın tekrar «D» cetveline ilâvesine zaruret görülmüştür.

Madde : 8

Mahiyetleri itibarile mikdarlarını sureti katiye de tesbit etmeye imkân bulunmayan masraflar, geçen senelerde olduğu gibi mütehavvil olarak aynen teklif edilmiştir.

Madde :9

Yülyüs Berger ve Nohap şirketlerle akteğilmiş olan mukavelâttan mütevellit hesaplar ve ilişkiler ahiren neticelenmiş olduğundan hesabatımızda mukayyet bulunan bu şirketlere ait mebalığın 1941 malî yılında da tasfiyesine devam edilmek üzere madde projede ipka edilmiştir.

Madde : 10

Yüksek Mühendis mektebi ile teknik okulda bulunan idare talebesinin masrafları için «a» cetvelinin 3 ncü faslının 3 ncü maddesile bu sene (25 000) lira teklif edilmiştir.

Bu iki mektebin de Nafia vekâletine bağılı bulunması, mezkûr (25 000) liranın Nafia vekâletinin 1941 malî yılı bütçesinin bu mektepler kısmında lüzum görülecek tertiplerine tahsisat kaydını icap ettirmekte olduğundan madde tekrar teklif edilmiştir.

Madde : 11

1941 malî yılı bütçemizin «A» işaretli masraf cetvelinin 3 ncü faslının 4 ncü maddesi esbabı mucibesinde bertafsil arzedildiğı veçhile idarenin ihtiyacı bulunan etibbanın temini maksadile yeniden ilâve olunan bir madde ile (idare hesabına üniversite tıp fakültesinde okutturulacak talebelerin masrafları) namile (10 000) liralık bir tahsisat teklif olunmaktadır.

Tıp fakültesinde idaremiz nam ve hesabına okutturulacak talebelerin, Devlet nam ve hesabına okuyan talebelerin tabi bulunduğu eşkâl ve kuyudata müşabih şartlar ve teahhütler altında bulundurulması ve (leylî tıp talebe yurdunun) da sıhhat ve içtimai muavenet vekâletine bağılı bulunması cihetile bu müessesede bulundurulacak talebe masraflarının da Sıhhat ve içtimai muavenet vekâletinin 1941 malî yılı bütçesinin leylî tıp talebe yurdu tertibindeki tahsisata ilâve olunmasını temin maksadile madde kanuniye teklif edilmiştir.

Madde :12

Bu madde, 1932 - 1940 malî yılı bütçe kanunlarının, hükümleri 1941 malî yılında da devam edecek olan maddelerinin «H» cetvelinde gösterilmiş olduğunu ifade etmektedir.

Geçen sene bütçe kanununun metnine dahil bulunan 8 ve 12 ncü maddeler metinden çıkarılarak «H» cetveline nakledilmiştir.

Madde : 13 ve 14

Kanunun meriyet tarihi ile tatbikine memur makamları göstermektedir.

Rapor [*]

İncelemek üzere tarafıma tevdi buyurulan Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 50 912 000 lirayı muhtevi 1941 yılı bütçe projesile gelecek senelere sari, ayrıca 10 000 000 liralık teahhüdât ve sarfiyat icrasına ve buna 1940 malî yılı nihayetinde görülecek hasilât fazlalarının istimal edilmemiş tahsisat bakiyelerinin ve 1941 malî yılı bütçesi tasarru-fat ve muhtemel hasilât fazlalarının karşılık tutulmasına müteallik bütçe kanun projesinin 5 nci maddesile vaki olan teklifleri tetkik ettim.

Tetkikat ve mütaleatımı berveçhizir arz ediyorum :

1941 malî yılı masarîf bütçesi :

I - İşletme masrafları, II mübayaa olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa taksitleri vesair masraflar, III yeni inşaat ve servet tezeyüdü, IV Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi namile dört kısmı ihtiva etmektedir.

1 — İşletme masrafları :

İşletme masraflarının tahmininde tren kilometre yekûnları esas tutulmuştur. Senelik işletme faaliyeti ve trafik miktarını gösteren tren kilometrelere müstenit işletme masraflarile malî neticeler, Avrupa memleketleri şimendifer masraflarile mukayeseye hâdim olmak itibarile, demiryolu masraf bütçesinin tetkikatını teshil etmektedir. Beş senelik (tren kilometre yekûnlarile her sene artış miktarları) aşağıda gösterilmiştir.

Her sene artan tren kilometre miktar	Tren kilometre yekûnu	Malî sene	
—	12 409 024	1936 - 1937	[1]
2 247 600	14 656 654	1937 - 1938	15 957 200 haziran - şubat
1 547 800	16 204 451	1938 - 1939	4 858 347 Tahmin
2 312 700	18 517 185	1939 - 1940	20 815 547
2 298 300 [1]	20 815 547	1940 - 1941	(Mart - mayıs tahminidir)
4 200 000	25 000 000	1941 - 1942	Tahmin edilmiştir.

Müdüriyeti umumiye 1941 - 1942 senesine ait tren kilometreler yekûnunu 25 000 000 tahmin etmektedir.

Masraf bütçesi bu esasa göre ihzar edilmiştir. Bütçenin ihzarında daha ihtiyatlı ve basiretli erkama istinat etmek için son faaliyet senesinin tren kilometre yakûnlarını nazarı itibare almak ve bilhassa personel masraflarını bu esasa göre tayin etmek hususunda fayda mülâhaza ederim.

Bütçe birinci kısmını ihtiva eden 1 - 11 fasılları tamamen işletme masrafı karşılıklarıdır. İşletmeyi temin, sabit tesisatı ve muharrik ve müteharrik edevat ve demirbaş kıymetlerini muhafaza ve hüsnü halde bulundurmağa matuf bulunan bu fasıllar yekûnu bu sene teklif olunan bütçede (39 380 600) liradır. Geçen sene bütçesine mevzu bulunan (36 455 000) liraya senesi içinde alınan (3 584 000) lira munzam tahsisat ilâve edildiği takdirde 1940 malî yılına ait tahsisat miktarı (40 039 090) liraya baliğ olmuştur.

[*] Rapor da adı geçen cetveller dosyasında mahfuzdur.

	1941 için teklif olunan	1940 senesi		Hesabî katıya göre 1939 mali yılı sarfiyatı
		İlk tahsisat	Munzam tahsisat	
Şahsî masraflar	16 848 500	14 638 980	270 000	11 515 683
Gayrişahsî masraflar	22 532 100	21 816 110	3 314 000	16 624 066
		36 455 090	3 584 000	
	39 380 600	40 039 090		28 139 749

Tren kilometreye ve işletilen hattın vasatı uzunluğunun bir kilometresine düşen masrafların beş senelik mukayesesi, katî hesaplara göre:

İşletme masraflarına göre	Mübayaa taksiti ile birlikte	Fevkalâde masraf, mübayaa taksiti dahil olduğu halde	Senesi	Hattın vasatı uzunluğuna göre bir kilometreye düşen
1.60	2.02	2.13	1936 - 1937	3,165
1.63	1.97	2.27	1937 - 1938	3,517
1.86	2.14	2.34	1938 - 1939	4,858
1.60	1.94	2.33	1939 - 1940	4,885

Masarifin varidata nisbeti de (işletme emsali) yukarıdaki mali seneler sırasile % 63, % 67, % 78, % 70 dir. (1939 - 1940 % 70 dir).

İşletme masarifinin seneden seneye artmasının başlıca sebepleri : Tren kilometre yekûnlarının mütemadiyen tezayüdü, yolcu ve yük nakliyatının artmasını istilzam etmiştir.

Bu fazlalıklar binnetice varidatın ve masarifin mütenasibini çoğaltmasına sebep olmuştur.

Hulâsa : İş hacminin artması ve hattın yıldan yıla uzaması memur adedinin, katar tahrik masraflarının (Kömür, yağ ve sair müstehlek maddeler) muharrik ve müteharrik edevat ile yol ve sair sabit tesisat bakım ve teedit masraflarının çoğaltmasına sebep olmaktadır. Personal ve malzeme masraflarının umumi masarifata (mübayaa taksitleri ve fevkalâde masraflar hariç) nisbetleri berveçhi zirdir :

Malzeme	Personel	
% 52,01	% 47,99	1936 - 1937
% 46,76	% 53,24	1938
% 48,17	% 51,83	1939
% 45,29	% 54,71	1940 Dokuz aylıktır.
% 51,12	% 48,88	1940 - 1941 teklif olunmaktadır, muvakkattir.

1941 bütçe tatbikatı esnasında malzeme ve sair diğer gayri şahsî masarif kâşılıklarında vukûl olacak tasarrufların tezyit ve tahsisatın yüzde nisbetlerini derhal değiştireceğinde şüphe yoktur.

İşletme masarifi umumiyesinde personele isabet eden yüzde nisbeti Bulgaristanda % 38,6, İtalya da % 50,7 Romanyada % 47, Yugoslavyada % 57,3 Yunanistanda % 62, Almanyada % 64,9 dur. (1938 istatistiklerine nazaran).

Komşu ve diğer cenebi memleketlerde personel masrafının yüzde nisbetleri tenaküsü etmekte olduğundan bizim memleketteki artış nazarı dikkati celp etmiştir. Geçen sene bütçesinin esbabı müddibesinde gösterilen % 34,07 nisbeti 9 aylık tatbikatta % 54,71 olmuştur.

1937 ve 1938 seneleri personel masrafı yüzde nisbetleri yüzde ellinin üstündedir.

Personel masraflarına müteallik fasıl ve maddeler hakkında ayrı ayrı şifahen arzı malûmat olacaktır.

Gayri şahsî masraflara gelince :

Fasıl 7 ilâ 11 kadar beş fash ihtiva eden tahsisatlardan mahrukat, yağ ve sair müstehlek mevat masrafları :

Tren kilometrelerin tezayüdü, cer hizmeti için lâzım olan kömür sarfiyatını arttırmıştır. Beher tren kilometreye 24 kilogram kömür hesabı (600 000) ton kömür ihtiyacı tesbit edilmiştir. Kömür, yağ ve sair müstehlek maddeler için geçen seneyenazarın 1 686 200 lira fazlasile bütçeye 7 885 300 lira konmuştur. 1940 malî yılı içinde kömür için 1 020 000 lira munzam tahsisat alınmış ve 1941 senesi içinde de kömür fiyatı % 25 tezyit edilmiş olmasına göre bütçeye konan tahsisat gayri kâfidir.

Beher hamton kilometreye düşen kömür miktarı 1938 malî yılında 43,8, 1939 senesinde 42,2 kilogramdır. Kömür sarfiyatının vahitleri geçen senelere nazaran artmıştır.

Fasıl : 8 - Bakım ve teedit masrafları :

Demirbaş, üst yapı, diğer tesisat, muharrik ve müteharrik edevat için bütçeye mevzu bakım ve teedit masraflarının memzuğ bulunması münasebetile, sabit tesisata, muharrik ve müteharrik edevata, demirbaş eşyaya yatırılmış olan sermaye üzerinden hesap ve tefrik edilmesi lâzım gelen teedit masrafları karşılıklarının bütçeye mevzu tahsisatla mukayesesi mümkün olamamıştır

1042 numaralı ve 31 - V - 1927 tarihli kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrası «Malzeme muharrike ve müteharrike, demirbaş ve üst yapı gibi fazla yıpranmağa müsait olan aksam için bir teedit sermayesi tesis olunur. Her sene bu sermayeye tefrik edilecek mebalîğ, işbu malzeme ve tesisatın müddeti istimaline ve yıpranma derecesine göre hesap ve işletme masrafı gibi kâr ve zarar hesabına masraf kaydolunur.» denilmektedir.

1483 numaralı 30 - I - 1929 tarihli kanunun 14 nci maddesinde de «malzeme muharrike ve müteharrike demirbaş ve üst yapı gibi aksamın itfa müddeti umumî idare encümen kararı ve Nafia vekâletinin tasdikile tesbit olunur.» kaydı vardır. Buna imtisalen

Vagon teedit müddeti	35
Lokomotif » »	30
Tezgâh » »	30
Demirbaş » »	20
Üst yapı » »	60

sene itibar olunmuştur.

Maliyet fiyatlarının tesbitinde mühim bir unsur olan bir veya müteaddit kademeli amortisman miktarlarının bilinmesindeki fayda aşikârdır. İlmî esaslara istinat ederek tanzim edilecek amortisman cetvellerine göre her sene hesap ve tefrik edilmesi lâzım gelen teedit masrafları karşılıkları ile bakım masraflarının bütçede ayrı ayrı iraeisi temenniye şayan görülmüştür.

Fasıl 8 Bakım ve teedit masrafları için 1941 yılı bütçesine mevzu tahsisat 13 763 300 liradır. Bu tahsisat geçen yıl bütçesine mevzu 13 893 153 lira tahsisat ile sene içinde alınan 2 294 000 lira munzam tahsisat mecmuuna nazaran 2 423 853 lira noksandır. Üst yapının, köprülerin, muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve teedit masrafları karşılığı olan bu tahsisat hakkında esbabı anife dolayısıyla mütalea serdedilmemiştir.

Bütçenin gayri şahsî masraflarına taallük eden 7 ilâ 11 fasıllara ait olan 2 nci babın tahsisat yekûnları 22 532 100 liradır. Geçen yıl tahsisat yekûnları olan 21 816 110 lira ile senesi içinde bu fasıl için alınan 3 341 000 lira tahsisat mecmuuna nazaran gayri şahsî masraflara ait tahsisat yekûnları 1941 yılı bütçesinde 2 625 110 lira noksandır.

Parola münderiç olmıyan fasıl ve maddeler hakkında şifahen arzı malûmat olunacaktır.

Kısım : II - Fasıl : 12

Mübayaa olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa ve sair masrafları karşılıkları için 1941 bütçesine mevzu 4 499 921 lira tahsisat, geçen yıl bütçesine göre 28 631 lira fazladır. Bu fazlalık ecnebi parasile tediye olunacak mebalîğın muhtemel kur farklarını karşılamak maksadile ilâve edilmiştir.

Kısım : III - Fasıl 13 ilâ 17 Yeni inşaat ve tesisat ve servet tezayüdü:

1941 mali yılı için Diyarbakır - Bismilden itibaren 110 kilometrelik bir kısım işletmeye açılmak suretile hattın tulü 7050 kilometreye balığ olacaktır.

Muharrir ve müteharrik edevat ihtiyacı

1 — Makinelere bakım için kâfi bir müddet bırakmak normal faaliyet haddi diğer memleketlerin faaliyet hadlerinden dü olmamak esasına göre bir lokomotif senelik vasatı faaliyeti 25 000 tren kilometre hesap edilmek üzere hali hazırda işletmenin 800 lokomotive ihtiyacı vardır. Mevcut (573) dür.

2 — Beher yolcu vagonunun senelik vasatı 1 400 000 yolcu kilometre yaptığına göre 1000 yolcu vagonuna ihtiyaç vardır. Mevcut (863) dür.

3 — Bir yük vagonunun senelik vasatı faaliyeti 110 000 ton kilometre hesap edilmek üzere 13 600 yük vagonuna ihtiyaç vardır. Mevcut (11 786) dır.

4 — Bu günkü ihtiyaçlara her sene inşa edilen hatları ve artan (Tren, yolcu, ton) kilometreleri karşılamak ve vasatı ömürlerini ikmâl eden vesaitin teedit edilecek miktarlarını hesaplamak suretile mevcuda ilâvesi lâzım gelen adetlerin mühim bir yekûna balığ olacağına şüphe yoktur. Raporun tanziminde bu ihtiyaçlara mukabil ismarlanan, gelen, gelecek olanlar aşağıda gösterilmiştir:

İsmarlanan	Gelen	Gelecek olan	
40	25	15	Lokomotif Almanyadan
58	—	58	» İngiltereden
22	—	22	» »
120	25	95	Lokomotif yekûnu
64	55	9	Yolcu vagonu
363	286	77	Yük vagonu Almanyadan
650	—	650	» » İngiltereden
300	—	300	» » »
1313	286	1027	Yük vagonlarının yekûnu

Bu kısma ait fasıllarla teklif olunan tahsisat 6 216 200 liradır. Geçen seneye nazaran 2 899 031 lira fazladır. Bu fazlalığın her fasla ait sebepleri müdüriyeti umumiyenin esbabı mucibe lâyihasında gösterilmiştir. Şifahen de arzı malûmat olunacaktır.

Müdüriyeti umumiye şimdilik beher yüz kilometre hat tulü için 14 lokomotif, 19 yolcu vagonu, 232 yük vagonu ihtiyacı olduğunu tesbit etmiştir. Bu ihtiyaca göre mevcut çok noksandır. Lokomotiflerin beheri 100 000 liraya, yolcu vagonu takriben - 30 000 liraya, yük vagonlarının beheri de 4 000 liraya mübayaa edileceği nazarı dikkate alınırsa bütçenin 3 ncü kısmında bulunan yeni inşaat ve tesisat ve servet tezayüdü tertibine muktazi mebalığın miktar ve ehemmiyeti meydana çıkar.

Kısım : IV Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletme masrafları:

3163 numara ve 5 - V - 1937 tarihli kanunla Trabzon - İran yolu üzerinde otobüs, kamyon ve otomobil işletmek üzere bir demiryol müdüriyeti umumiyesine merbut işletme idaresi kurulmuştur. İlk tesis sermayesi için kanunla verilen 280 000 liralık mezuniyete istinaden 24 adet kamyon, 8 otobüs ile demirbaş ve tezgâh mübayaa edilmiştir. Bunların tutarı 215 222 liraya balığ olmuştur. İşbu sermaye ile icrayı faaliyet eden işletmenin bir senelik varidat ve masrafları aşağıda gösterilmiştir:

Varidat	Masraf	Sene	Alınan tahsisat
57 828	139 991	1937	271 881
60 745	200 926	1938	299 200
56 970	147 420	1939	347 351
57 247	130 582	1940	(Marta kadar) 320 310
—	—	1941	301 200

İşletme masrafları meyanında amortismanlar dahil değildir. Kamyon ve otobüslerin de amortisman nisbet ve cetvelleri yapılmamıştır. 1941 bütçesile bu işletme için 301 200 lira talep ve teklif edilmektedir.

İşletme varidatı :

1042 numara 31 - V - 1927 tarihli kanununun 18 nci maddesinde « Devlet demiryolları ve limanları ve rıhtımlarında tatbik edilecek esas tarifeler ve umumî tatbik şartı bir kanunu mahsusla tayin olunur ». 19 ncu maddesinde « esas tarifelerin emsali idareci umumiyenin teklifi üzerine Nafia ve kâletinin tasvibi ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdiki ile tezyit veya tenkis olunur ». 4 ncü muvakkat madde de « esas tarifeler ve umumî tatbik şartına müteallik 18 nci madde mezkûr kanununun neşrine kadar Devlet demiryolları ve liman ve rıhtımlarının Anadolu demiryolu ile Haydarpaşa liman ve rıhtımında meri esas tarifeler ve kavanin ve nizamat ve mukarreratı mahsusasına müsteniden alınmakta olan ücretler ve işletme nizamnamesi ahkâmı tatbik olunur » hükümleri vardır.

Altın akça esasına göre tanzim edilmiş olan Anadolu demiryolları esas tarifeleri, kanununun 4 ncü maddesi mucibince aynen kabul edilmiş ve altın ve kâğıt para arasındaki fark nazarı dikkate alınarak esas tarifeler 1 - VI - 1927 tarihinden itibaren de mubayaa olunan Anadolu demiryollarında 5 ve yeni inşa edilen hatlarda 8 emsali ile darbedilerek tatbik edilmeğe başlanmış ve 1 temmuz 1931 tarihinden itibaren 5 ve 8 emsalleri yerine bir tek 6 emsali kabul edilmiştir. « Haydarpaşa liman ve rıhtımında 5 emsal ipka edilmiştir ».

Bu tebeddülât 26 - V - 1931 tarihli Heyeti Vekile kararına müstenittir. Bu umumî tarifeye istinaden yoleu ve eşya ve hayvan nakliyatında tenzilâtlı tarifeler vücade getirilmiş ve zaman zaman bu tenzilâtlı tarifelerde de bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu tarifelere göre tahsil olunan varidatın nevilere itibarile beş senelik mukayesesi berveçhi âtidir.

	Yoleu	Bagaj	Mesajeri	Seyriseri	Seyrihafif	Muhtelif	H. paşa
1936	8 109 991	184 076	609 105	1 223 585	17 921 203	935 826	681 179
1937	9 779 915	246 915	502 066	1 401 236	20 413 373	911 139	791 617
1938	11 130 084	292 501	478 592	1 519 675	21 529 530	663 078	696 966
1939	13 062 782	329 438	427 439	1 944 500	25 321 290	1 125 715	931 377
	Derince	İskeleler	Yekûn				
	170 252	—	29 835 217				
	175 222	82 855	34 301 989				
	83 648	105 877	36 499 951				
	86 813	96 085	43 325 442				

Mesajeri hâsılâtında tenakus vardır. Posta koli nakliyatının mesajeri hasılâtının inkişafına mani teşkil ettiği ifade olunmuştur.

İşletme hasılatı, hattın vasatı uzunluğunun beher kilometresine düşen miktar itibarile beş senelik seyri tetkik edilirse beher kilometreye isabet eden varidat miktarının artmakta olduğu görülür.

Sene	Hasılt Lira	Hattın uzunluğu Km.	Bir kilometreye isabet eden hasılat	
			Lira	
1936	29 517 315	6081	4 854 023	
1937	34 064 789	6504	5 237 513	
1938	37 090 582	6661	4 468 320	
1939	42 884 135	6864	6 247 688	
1940	—			

Bu neticelere göre memleketin iktisadî bünyesini kuvvetlendirmek maksadile yolcu ve eşya tarifelerinde tadilat ve ücretlerde mütemadiyen tenzilat yapılmıştır. Mutedil bir tarife tatbik edilirken hattın uzaması münasebetile iş hacminin birdenbire büyümesi ve varidatının artması, derhal tarifelerin tenzilini icabettirmez. Bundan maada demiryolları işletmesinin masraf kısmında da arzedildiği üzere mütemadiyen çoğalan masrafları karşılamak ve nakliyatta konjoktür temevvüçleri, tahavvüllerini nazarı itibare almak şartile maliyet hesaplarının daima göz önünde bulundurulması icap eder. Nakliyat faaliyeti yolcu, kilometre ve ton kilometre gibi, teknik vahitlerle ölçüldüğüne göre bir yolu kilometrenin gelir ve masraflarile safî ton kilometrenin gelir ve masraflarını mukayese ve hesap ederek işletmenin safî kârı hakkında bir fikir peyda etmiş oluruz.

Bir yolcu Km. nin

	Geliri K.	Masrafı K.	Kâr ve zarar		Yolcu Km.	Kâr veya zarar	
			+	—		+	— (Lira)
1939 - 1940	0,91	1,16	—	0,25	1 430 415 281	—	3 576 038
1938 - 1939	0,93	1,30	—	0,37	1 185 518 979	—	4 386 420
1937 - 1938	0,97	1,38	—	0,41	1 003 917 936	—	4 116 064
1936 - 1937	1,00	1,33	—	0,33	807 507 570	—	2 664 775

Bir safî ton Km. nin

	Geliri K.	Masrafı K.	Kâr veya zarar		Safî ton Km.	Kâr veya zarar	
			+	—		+	— (Lira)
1939 - 1940	2,26	1,89	+	0,37	1 319 054 418	+	4 880 501
1938 - 1939	2,35	1,93	+	0,42	1 104 046 154	+	4 636 994
1937 - 1938	2,50	1,86	+	0,64	969 392 769	+	6 204 114
1936 - 1937	2,61	1,78	+	0,83	830 424 898	+	6 892 527

Şu rakamların tahlillerinden yolcu nakliyatının zararlı yapılmakta olduğu ve bu zararların eşya nakliyatından tahassül eden kârlarla telâfi edildiği anlaşılır.

Tarife mi masrafı tayin etmeli, masraf mı tarife fiyatını tayin etmeli?

Şahsî kanaatıma göre amme hizmetini gören demiryolları işletmelerinde maliyetin aşağısına inmemek şartile masarifi umumiyenin tarife fiyatını tayin etmesi zaruridir. Devlet demiryolları işletmelerinin tarife fiyatlarında rekabet veya inhisar fiyatları mezubahs olmamalıdır.

Memleket iktisadiyatının inkişafına hizmet etmek gayesile bazı kalemlerde yapılan tarife tenzilatında maliyet hesaplarının çok dununa inildiği görülmüştür. Umumî tarife, zaman zaman neşrolunan kanunlarla ve muafiyetlerle ve salâhiyetlere istinaden idarece yapılan tenzilatlı tarifelerle epeyce sarsılmıştır. Bunun neticesi olarak demiryollarına tahmil olunan yük ağırlaşmıştır. Muafiyet ve tenzilat müteallik kanunlardaki hükümler ve idarî tarife tenzilleri merbut muhtralarda da gösterilmiştir. Bunların malî neticeleri hakkında tetkikat yapmağa vakit ve imkân bulunmamıştır.

1 - Trafiği ve nüfus kesafeti fazla olan mahaller müstesna olmak üzere uzak mahaller için iktisadî bir işletme tarzı tatbik suretile masarifin tenkisi çarelerinin aranması,

2 - Maliyet hesaplarının tesbit ve tayininde, tesisat ve işletme masraflarının nazarı dikkate alınması yani muharrik ve müteharrik edevatın teknik ve iktisadî amortismanlarla tesisat amortismanlarının da işletme masrafları meyanına ithali suretile masarifi umumiye yekûnlarının maliyet hesaplarına esas tutulması.

3 — Yolcu ve eşya ve meccanî nakliyat ile gerek kanunî ve gerek idarî tenzilâta tabi yolcu ve eşya tarifelerinin mali neticelerini ve varidata derecesi tesirini mukayeseli rakamlarla görebilmek üzere muhasebe kayıtlarında ve istatistiklerde bunlara yer verilmesi için işletme hasılâtına müteallik fasıl maddelerinin teaddüt ettirilmesi.

4 — 1042 no. 1927 tarihli teşkilât kanununun 18 nci maddesinde zikredilen esas tarifeler ve umumî tatbik şeraitine müteallik kanunu mahsus ile işletmeye müteferri diğer kanun projesinin biran evvel Büyük Millet Meclisine sevki,

Temenniye şayan görülmüştür.

Devlet demiryolları işletme umum müdürlüğünün 1941 malî yılı bütçe kanunu lâyihası:

Lâyihanın 5 nci maddesi :

Tesisat ve inşaat ile demirbaş mubayaasına, hattın tahkim ve takviye ve tevsiiine, muhtelif yerlerdeki 100 Km. lık hattın ve makasların teacidine muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaat, atelyeler ve depolar için tezgâh, takım, kuvvei muharrike ve tehzizata ve muharrik ve müteharrik edevatın teacidine ve malzeme mubayaasına müteallik olan ve bütçenin teacid masraflarile (Kısım :I bap 2 fasıl 8), Servet tezayüdünün demirbaş tezyidi, yeni inşaat ve tesisat masraflarına (Kısım 3 fasıl 13 ve 14) ait bulunan fevkalâde tahsisat mahiyetinde 10 milyon liralık mezuniyet talep edilmektedir. Karşılığı sene nihayetindeki varidat fazlalarile adi bütçedeki tahsisat tasarrufatından mutahassıl mebalîğdir. Bu maddenin bidayeti ihdasından 1940 malî yılına kadar olan mezuniyet ve taahhüdât mikdarları merbut cedvelde gösterilmiştir.

Adi bütçede tahmin olunan varidatla tahsisat talep edilmesi mümkün olan bazı nevi mühim ve müstacel işlerin imkân dahilinde ifasını temin maksadile bütçe kanunu lâyihasile bu madde teklif edilmiştir. Lâyihanın 6 nci maddesile nakit ve ayniyat muamelâtnın tedviri maksadile geçen seneki salâhiyet aynen talep edilmiştir.

Lâyihanın 7 nci maddesi demiryolları şebekesi üzerinde 1941 malî yılında ücretsiz veya tenzilâtlı ücretle seyahat etmek salâhiyetini haiz olanların cedveli olup bu cedvel, 1042 no. 1927 tarihli ve 1483 numaralı zeyil teşkilât kanunu ile 2328 numaralı Posta kanunu ve bunu muadil 3108 numaralı müzeyyel kanunun bazı maddelerinin tahdiden tatbikine ve bazı maddelerinin 1941 senesinde tatbik edilmemesine aittir.

Daimî mahiyeti haiz olan bu maddenin bütçe kanunu lâyihasından çıkarılarak ait bulunduğu kanunlara tadilen dereci daha münasip olur mütelâasındayım.

8 ve 9 neu maddeler geçen seneki maddelerin aynıdır.

10 neu madde Yüksek mühendis mektebi ile Teknik okulda idare hesabına okutulacak talebeler hakkındadır. Geçen seneye nazaran ait bütçeye mevzu (5 000) lira fazladır. Fazlalık fiat farklarından münbaistir.

11 nci madde yeni teklifdir. Tıp fakültesinde idare hesabına 20 doktor yetiştirilmek için adi bütçeye mevzu (10 000) liralık tahsisatın sureti sarfı hakkındadır.

12 nci madde geçen seneler bütçe kanunlarında munderiç ahkâmdan bu sene de carî olması lüzumlu görülen maddeler hakkındadır.

Bütçe tetkikatı esnasında Büyük Millet Meclisi Yüksek Makama arz ve teklif olunup 1941 malî yılı bütçe lâyihasında bazı değişiklikler yapılmasına müteallik olan Başvekâletin 1899 no.lu ve 8-5-1941 tarihli tezkeresile kömür fiatlarının tereffüü münasebetile bütçenin 7 nci faslının 2 nci maddesine (1 200 000) liranın, 20 nci fasıla da (12 000) liranın ilâvesi talep edilmiştir. Karşılık tarife tadilâtile temin olunacaktır.

Masraf bütçesi esbabı mucibesinde arz ve izah olunduğu üzere bu kerre talep olunan (1 212 000) liranın ait olduğu tertiplere ilâvesine ve varidat ve masraf bütçe yekûnlarile bütçe kanun lâyihasının 1 ve 2 nci maddelerinin ona göre tashihi icap eder.

İşbu rapor Yüksek bütçe encümeninin tasvibine arzedilmek üzere takdim kılınmıştır.

Raportör
Muş Mebusu
Ş. Ataman

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 108
Esas No. 1/541

27 - V - 1941

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 28 - II - 1941 tarih ve 6/771 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1941 malî yılı bütçe kanunu lâyihası encümenimize havale buyurulmakla Münakalât vekili Cevdet Kerim İncedayı ve Umum müdürlük memurları ve Maliye vekâleti namına Bütçe müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Umum müdürlüğün 1941 teklif bütçesinin 1940 ve daha eski yıllar faaliyetleri ile mukayese edilmek suretile hususî mazbata muharriri tarafından yapılan tetkikata ait rapor bağlı olup bütçeye ait tahlilî malûmat orada tafsilen izah edilmiş bulunduğundan mazbata da bu cihetin tekrarından içtinap edilmiş ve encümende müzakere sırasında yapılan değişikliklerle bütçenin umumî hatları üzerinde alınan malûmat telhis edilmiştir.

Masraf bütçesi :

1940 malî yılı bütçesine nazaran 9 592 000 lira bir fazlalık arzetmekte olan masraf bütçesindeki tezayüdün başlıca sebebi 1940 bütçesinin tanziminde 18 500 000 e varacağı tahmin edilen tren kilometresinin nakliyattaki fevkalâde inkişaf neticesi olarak 23,5 milyona baliğ olduğu ve hareket seyrine nazaran 1941 malî yılında bu mikdarın 25 milyona çıkarılacağı tahmin edilmekte olup tabiatile bu mühim artışın işletme masraflarına olan inikâsı dolayısıyla bu masraflara taallûk eden bütçe fasıllarına artışla mütenasip olarak icap eden tahsisatın ilâvesinden ileri gelmiştir.

Bütçenin Meclise takdiminden sonra kömür

fiatları üzerinde Hükûmetçe ittihaz edilen kararın masraf bütçesinde tadil yapmak zarureti tevhit ettiğini mutazammın Başvekâletin 8 - V - 1941 tarih ve 6/1899 sayılı tezkeresi Yüksek Meclise arzedilerek encümenimize tevdi buyurulmuş olmakla müzakere sırasında bu cihet de tetkik edildi :

Kömür fiatlarındaki artışın idareye senede 1 212 000 liraya mal olacağı hesap neticesinde anlaşıldığından bunun bütçenin masraf kısmına ilâvesi zarurî görülmüş ve tertiplerine bu miktar konulmuştur. Bu suretle masraf bütçesi yekûnu 52 124 000 lira olarak kabul edilmiştir.

Varidat bütçesi :

Umum müdürlük varidatını tren kilometresi üzerine istinat ettirmekte ve geçen seneler elde edilen hasılatı da göz önünde bulundurmaktadır. Masraf kısmında da izah edildiği veçhile bu güne kadar elde edilen malûmata nazaran 1940 malî yılında 23,5 milyon tren kilometresi yapılacağı anlaşılmaktadır. Askerî tedabirin devamı deniz nakliyatının mühim bir kısmının karaya intikali ve bu vaziyetin 1941 yılında devam etmiyeceğine dair bir emmarenin mevcut olmaması ve tren hareketlerindeki inkişaf bu rakamın 25 milyon tren kilometre olarak hesabında bir isabetsizlik olmadığı kanaatini tevhit etmiştir. Şu hale nazaran, bir kilometreye isabet eden hasılatta seneden seneye görülen tezayüt de göz önünde bulundurulursa, 1941 malî yılı için işletme hasılatı olarak tahmin edilen 49 158 000 liranın elde edieceği umulabilir.

Yukarıda izah edildiği veçhile kömür fiatları-

na yapılan zammın inikâsı olarak masraf kısmına ilâve edilen 1 212 000 liranın karşılığı, hububat müstesna olmak üzere diğer tarifelerde yapılacak tadilât ile temin edilmek istenilmiş ve seyrihafif hasılatına aynı miktarda ilâve yapılmıştır.

Varidatın diğer kalemleri trafiğin artışı ile mütenasip ve muvafık görülmüş ve bu suretle varidat bütçesi de 52 124 000 lira olarak kabul edilmiştir.

Bütçe lâyihası :

Lâyihanın birinci ve ikinci maddeleri A ve B cetvellerinin yekûnlarına göre tahsis edilmiş ve diğer maddeler teklif veçhile aynen kabul edilmiştir.

Her sene yüz kilometreden az olmamak üzere yeni hatların şebekeye iltihakı ve trafiğin artışı, lokomotif, vagon ve malzeme ihtiyacını çoğaltmakta ve mühim bir kısmının hariçten tedariki zarurî olan bu ihtiyacı bu günkü dünya şartları içinde temin etmek imkânı bulunamamakta olduğundan hiç olmazsa mevcutlarını muhafazası ve faaliyetlerinin idamesi için idarenin atelyelerinde sarfedilen mesainin şükranâ lâyik neticeler verdiği ve yine hatlarımızın uzunluğu ve faaliyetin kesafetile mütenasip olmayan personelin sıhhi durumları için memnuniyet verici tedbirler alındığı hakkında veri-

len izahatı kayda şayan gördük.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis Çorum <i>İ. Eker</i>	Reis V. Kastamonu <i>T. Coşkan</i>	M. M. Muğla <i>H. Kitabca</i>
Kâtip İstanbul <i>F. Öymen</i>	Ağrı <i>İ. Tav</i>	Bolu <i>C. S. Siren</i>
Bolu <i>Dr. Z. Ülgen</i>	Bursa <i>Dr. S. Konuk</i>	Bursa <i>N. Ayas</i>
Diyarbakır <i>R. Bekit</i>	Elâzığ <i>F. Allah</i>	Giresun <i>M. Akkaya</i>
Gümüşane <i>D. Sakarya</i>	İsparta <i>K. Taran</i>	İsparta <i>R. Ünlü</i>
İsparta <i>M. Karaağaç</i>	Kayseri <i>F. Baysal</i>	Kayseri <i>S. Serim</i>
Kayseri <i>S. H. Ürgüblü</i>	Konya <i>A. R. Türel</i>	Kütahya <i>A. Tiridoğlu</i>
Malatya <i>M. Öker</i>	Mardin <i>R. Ertan</i>	Muş <i>Ş. Ataman</i>
Ordu <i>H. Yalman</i>	Seyhan <i>S. Çam</i>	Yozgad <i>S. İçöz</i>
Yozgad <i>A. Sungur</i>		

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1941 malî yılı
Bütçe kanunu lâiyhası

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1941 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (50 912 000) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2 — Umum müdürlüğün 1941 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (50 912 000) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3 — Umum müdürlüğün 1941 malî yılı daimî memur ve müstahdemleri ile nakil vasıtaları kadroları bağı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4 — Umum müdürlük tarafından işletilmekte olan Demiryolları ile diğer motörlü vasıtaların, liman, iskele ve maden ocaklarının bütün varidat ve hasılatı bunlara mahsus kanun ve nizamnameler dairesinde tahsil olunur.

Erzurum - Sarıkamış ve şubası Demiryolları için 1929 bütçesine bağı (C) işaretli tarife ahkâmı 1941 malî yılında da tatbik olunur. Bu tarifede tadilat icrasına Münakalat vekili salâhiyettardır.

MADDE 5 — (550 000) lirası umumî idare binası inşaatının ikmalî ile teçhizat ve demirbaşlarının mubayaasına, (3 000 000) lirası hattın tahkim, takviye ve tevsi ile muhtelif yerlerdeki (100) kilometrelik hattın ve makasların teçdidine, (3 515 000) lirası muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaat, (1 435 000) lirası atelyeler ve depolar için tezgâh, takım, kuvvei muharrike ve teçhizata, (1 500 000) lirası muharrik ve müteharrik edevatın teçdidî ile kara ve deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzeme mubayaasına ait olmak üzere (10 000 000) liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât ve sarfiyat icrasına umum müdürlük mezundur.

1940 malî yılı nihayetine kadar hâsıl olan varidat fazlalarından henüz tahsisat kaydedilmeyen miktarlarla 1941 malî yılı masraf bütçesi

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1941 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (52 124 000) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2 — Umum müdürlüğün 1941 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (52 124 000) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Aynen kabul edilmiştir.

tasarrufatı ve muhtemel varidat fazlası mezkûr taahhütlere karşılık tutulmuştur.

Bu karşılıklardan, 1940 malî yılı nihayetine kadar olan varidat fazlası 1941 malî yılı varidat bütçesinde açılacak hususî fasla irat kaydedilmek ve masraf bütçesi tasarrufatı da taallûk ettiği tertiplerden tenzil edilmek suretile mukabilleri yukarıda yazılı hizmetlerin her biri için masraf bütçesinde açılacak hususî fasıllara tahsisat kayit ve sarfolunur.

Taahhütlerin bu suretle karşılanmayan kısmı idarenin müteakip yıllar bütçesine konacak tahsisat ile karşılanır.

MADDE 6 — 1941 malî yılı naktî muamelâtının tedviri ve (1 000 000) liraya kadar kömür (1 500 000) liraya kadar malzeme stoku yapmak için Umum müdürlük (3 000 000) liraya kadar kısa vadeli istikrazlar aktine ve bankalar nezdinde hesabı cari açtırmağa ve Maliye vekili bu istikraza kefalet etmeğe mezundur.

MADDE 7 — Devlet demiryolları şebekesi üzerinde 1941 malî yılı zarfında ücretsiz veya tenzilâtlı ücretle seyahat etmek salâhiyetini haz olanlar bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin teskilât ve vezaifine dair 1042 sayılı kanunun eshas nakliyatına ait 24, 28 ve 34 ncü maddelerinin hükümlerile mezkûr kanunu muaddil 1483 sayılı kanunun 8 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü 1941 malî yılında tatbik edilmez.

1042 sayılı kanunun 25 nci maddesini muaddil 3282 sayılı kanun ile Posta kanununun 53 ncü maddesini muaddil 3108 sayılı kanun hükmü ve 21 haziran 1930 tarih ve 9623 sayılı İcra Vekilleri Heyeti kararnamesinin 1 nci Umumî müfettişe ait hükmü hariç olmak üzere diğer hükümleri bakidir.

MADDE 8 — Aşağıdaki fıkralarda yazılı masraflardan her biri için konulan tahsisat kâfi gelmediği takdirde ilâveten sarfına lüzum görülecek miktarı tediyeye Umum müdürlük mezundur. Husule gelecek tahsisat farkları hesabı katide ayrıca gösterilir.

A) Tahmil ve tahliye ücretleri,

B) Mahkeme harçları,

MADDE 6 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Aynen kabul edilmiştir.

C) Semplon ekspresi açığından Türkiye hissesi.

D) Reddiyat ve bilet satışı aidatı

E) İrat getiren emlak resim ve vergileri.

MADDE 9 — 1932 malî yılı sonuna kadar sarfolunp ta mahsubu yapılmamış bulunan melaliğin mahsubu, eski seneler bütçelerinde kullanılmayan tahsisatı karşılık tutarak 1941 malî yılı bütçesinde açılacak ayrı bir fasla masraf kaydı suretile icra olunur.

MADDE 10 — Bu kanuna bağlı «A» işaretli cetvelin 3 ncü faslının 3 ncü maddesine mevzu (25 000) lira Nafia vekâleti 1941 malî yılı bütçesinin yüksek mühendis mektebi ile teknik okulu kısımlarında Nafia vekâletince lüzum gösterilecek tertiplere tahsisat olarak ilâve olunur.

MADDE 11 — Bu kanuna bağlı «A» işaretli cetvelin 3 ncü faslının 4 ncü maddesine mevzu (10 000) lira Sıhhat ve içtimai muavenet vekâleti 1941 malî yılı bütçesinin leylî tıp talebe yurdu tertibine tahsisat olarak ilâve olunur.

MADDE 12 — 1932 - 1940 malî yılları bütçe kanunlarının hükümleri 1941 malî yılı zarfında dahi devam edecek maddeleri bağlı «H» işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 13 — Bu kanun 1 haziran 1941 tarihinden muteberdir.

MADDE 14 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

Bş. V. Ad. V. M. M. V.
Dr. R. Saydam H. Menemencioğlu S. Arıkan

Da. V. Ha. V. Ma. V.
Fayık Öztrak Ş. Saracoğlu

Mf. V. Na. V. İk. V.
Yücel A. F. Cebesoy H. Çakır

S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.
Dr. H. Alataş R. Karadeniz Muhlis Erkmen

Mü. V. Ti. V.
C. K. İncedayı

MADDE 9 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14 — Aynen kabul edilmiştir.

A - CETVELİ

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1940 Malî yılı tahsisatı Lira	1941 malî yılı için Hükûmetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
		<i>Birinci kısım - İşletme masrafları</i>			
		Birinci bap - Şahsî masraflar			
1		Ücret ve yevmiyeler			
	1	Daimî memur ve müstahdemler	10 848 715	12 276 600	12 276 600
	2	Muvakkat tazminat	268 196	305 000	305 000
	3	Muvakkat memur ve müstahdemler	55 075	56 600	56 600
		Fasıl yekûnu	11 171 986	12 638 200	12 638 200
2		Harcırah			
	1	Daimî memuriyet harcırahı	19 600	20 700	20 700
	2	Muvakkat memuriyet harcırahı	76 243	87 000	87 000
	3	Devir ve teftiş harcırahı	143 395	163 500	163 500
		Fasıl yekûnu	239 238	271 200	271 200
3		Ecnebi mütehassıslarla stajiyer memur ve müstahdemlerin ve talebenin masrafları			
	1	Ecnebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin ücret, masraf ve harcırahları	142 790	69 600	69 600
	2	Ecnebi mütehassısların ücret ve masrafları	33 360	15 000	15 000
	3	Yüksek mühendis mektebi ile teknik okuldaki idare talebesinin masrafları	20 000	25 000	25 000
	4	İdare hesabına Üniversite Tıp fakültesinde okutturulacak talebelerin masrafları	0	10 000	10 000
		Fasıl yekûnu	196 150	119 600	119 600

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1940	1941 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
4		Talî ücretler			
	1	Memur ve müstahdemine verilecek ikramiye	55 000	55 000	55 000
	2	Kömür tasarruf ikramiyesi	10 000	10 000	10 000
	3	2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tazminatlar	808 450	1 081 900	1 081 900
	4	2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tahsisat ve talî ücretler	255 110	345 800	345 800
		Fasıl yekûnu	1 128 560	1 492 700	1 492 700
5		Memur ve müstahdemlere ve ailelerine yardım			
	1	Memur ve müstahdemlerin elbise bedeline % 50 yardım	120 000	220 000	220 000
	2	Tekaüt, dul ve yetim maaşları	800	1 000	1 000
	3	2454 sayılı kanun mucibince verilecek tekaüt aidatı ile malûliyet karşılığı	720 000	900 000	900 000
	4	İdare hizmetinden çıkarılanlara ve kazaya uğrayanlara veya ailelerine nizamname mucibince verilen tazminat	10 000	10 000	10 000
	5	Eskişehir sanat okulu masraflarına yardım	75 000	180 500	180 500
	6	Mektep bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdem çocuklarının tahsil masraflarına yardım	53 324	58 900	58 900
	7	İlaçlar, sıhhi imdat kutuları masrafları, memur ve müstahdemlerle ailelerine sıhhi muavenet, cenaze ve sıhhi levazım ve nakliye ve sıhhi tedabir masrafları	275 000	300 000	300 000
	8	Demiryollar spor teşekküllerine yardım	2 000	2 000	2 000
		Fasıl yekûnu	1 256 124	1 672 400	1 672 400

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1940	1941 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
6		Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları	350 000	654 400	654 400
		Birinci bap yekûnu	14 342 058	16 848 500	16 848 500
		İkinci bap - Gayri şahsî masraflar			
7		İşletme müstehlek malzemesi ve masrafları			
	1	Matbu evrak, kırtasiye ve mecmua bedeli ile demiryollar dergisine yardım	260 000	330 000	330 000
	2	Binaların, muharrik ve müteharrik edevatın tenvir, teshin, mahrukat, yağ ve sair müstehlek mevât masrafları	6 199 097	7 885 300	9 085 300
	3	Holerit makinelerinin icar bedeli ve sair masrafları	50 000	95 000	95 000
		Fasıl yekûnu	6 509 097	8 310 300	9 510 300
8		Bakım ve tecdit masrafları [Fevkalâde kazalar, arızalar ve sel tahribatı masrafları dahil.]			
	1	Demirbaş eşyanın bakım ve tecdidi	69 533	99 500	99 500
	2	Üst yapının bakım ve tecdidi	4 122 465	4 711 700	4 711 700
	3	Diğer tesisatın bakım ve tecdidi [Elektrikli ve elektriksiz işaretler masrafları, liman, rıhtım ve bilûmum deniz vasıtaları, silolar masrafları dahil.]	1 277 476	1 616 700	1 616 700
	4	Muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve tecdidi	6 040 650	7 240 700	7 240 700
	5	Fidanlıklar ücret ve masrafları	89 029	94 700	94 700
		Fasıl yekûnu	11 599 153	13 763 300	13 763 300

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1940	1941 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükûmetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
9		Ecnebi demiryolu tesisatının istimali ve üçüncü şahısların hizmetleri			
	1	Transit vagonların edevat tatili ücreti	20 000	50 000	50 000
	2	Semplan ekspresi açığından Türkiye hissesi	1 000	1 000	1 000
	3	Mücavir demiryollarına verilen rödövanlar	8 000	8 000	8 000
	4	Demiryolları ittihatları ve takas büroları idare ve temsil masrafları	6 000	6 000	6 000
		Fasıl yekûnu	35 000	65 000	65 000
10		Her nevi vergiler, maddî mükellefiyetler ve zarar ziyan tazminatı			
	1	İrat getiren emlak resim ve vergileri	7 000	10 300	10 300
	2	Kaza ve ticarî eşya hasarat ve zayıf tazminatı	10 000	10 000	10 000
	3	Eski seneler borçları	12 580	10 200	10 200
	4	Reddiyat ve bilet satışı aidatı	50 000	100 000	100 000
		Fasıl yekûnu	79 580	130 500	130 500
11		Müteferrik masraflar			
	1	Posta, telgraf ve telefon ücretleri	22 000	30 000	30 000
	2	İlan ücretleri	16 000	16 000	16 000
	3	Mahkeme masrafları, serbest avukat ücretleri	25 000	25 000	25 000
	4	Faiz, acıyo ve akçe farkları	15 000	15 000	15 000
	5	Sigorta ücret ve sermayesi	75 000	85 000	85 000
	6	Temsil masrafları	1 000	1 500	1 500
	7	Beynelmilel demiryolu teşekkül ve kongrelerine iştirâk masrafı	15 000	15 000	15 000
	8	Zehirli gazlardan korunma tertibatı masrafları	20 000	20 000	20 000
	9	Mebani icarı	5 000	8 000	8 000
	10	Müteferrik masraflar (Misafir kabul masrafları dahil)	37 985	44 000	44 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1940	1941 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükûmetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
	11	Gayri melhuz masraflar	3 500	3 500	3 500
		Fasıl yekûnu	235 485	263 000	263 000
		İkinci bap yekûnu	18 458 315	22 532 100	23 732 100
		Birinci kısım yekûnu	32 800 373	39 380 600	40 580 600
<i>İkinci kısım</i>					
	12	Mubayaa olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıkları ve sair masrafları	4 471 290	4 499 921	4 499 921
<i>Üçüncü kısım - Yeni inşaat ve servet tezayüdatı</i>					
	13	Demirbaş tezyidi	517 169	697 200	697 200
	0	3071 sayılı kanunun 2 nci maddesi mucibince Sivas cer atelyesi tezgâh ve sair tesisatı masrafları	120 000	0	0
	14	İnşaat ve tesisat masrafları			
	1	Muhtelif yeni inşaat ve tesisat	0	760 000	760 000
	2	Fidanlıklarda yapılacak muhtelif inşaat ve tesisat	0	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	0	810 000	810 000
	15	3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları	2 560 000	2 689 000	2 689 000
	16	3980 numaralı kanun mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları	0	2 000 000	2 000 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1940	1941 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükûmetçe talep edilen Lira	Encümenince kabul edilen Lira
17		Ankara Gar büfe ve gazinosu için mütedavil sermaye	20 000	20 000	20 000
0		3698 sayılı kanunun 1 nci maddesi mucibince feribot ve tesiatı masraflarının faiz ve itfa karşılıkları	100 000	0	0
		Üçüncü kısım yekûnu	3 317 169	6 216 200	6 216 200
<i>Dördüncü kısım</i>					
18		Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları			
	1	Ücret ve yevmiyeler	114 763	112 800	112 800
	2	Sair umumî masraflar	205 547	188 400	188 400
		Dördüncü kısım yekûnu	320 310	301 200	301 200
0		Akçakale hangarı inşaat masrafları karşılığı	1 750	0	0
19		Ilıca - Palamutluk hattının muhafaza ücreti ve sair masrafları	0	10 000	10 000
20		1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cümhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	409 108	504 079	516 079
		UMUMİ YEKÛN	41 320 000	50 912 000	52 124 000

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1940	1941 malî yılı için	
			Mali yılı muhammenat Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Encümençe tahmin edilen Lira
1		Demiryolları işletme hasılatı			
	1	Yolcu	11 500 000	14 000 000	14 000 000
	2	Yolcu ağırlığı	300 000	450 000	450 000
	3	Mesajeri	450 000	500 000	500 000
	4	Seyriseri	2 000 000	2 500 000	2 500 000
	5	Seyrihafif	25 190 000	31 178 000	32 390 000
	6	Muhtelif hasılat	400 000	530 000	530 000
		Fasıl yekûnu	39 840 000	49 158 000	50 370 000
2		Liman ve iskeleler hasılatı			
	1	Haydarpaşa liman ve rıhtım hasılatı	520 000	650 000	650 000
	2	Derince limanı	80 000	70 000	70 000
	3	İskeleler	100 000	80 000	80 000
		Fasıl yekûnu	700 000	800 000	800 000
3		Sıhhiye tevkifatı	320 000	380 000	380 000
4		Mütenevvi hasılat			
	1	İstimalden iskat edilen vagon, lokomotif ve hurda demirler satışı	20 000	20 000	20 000
	2	Memurlardan alınacak tahsil ücreti	2 000	2 000	2 000
	3	Çıraklardan alınacak pansiyon ücreti	40 000	50 000	50 000
	4	İdareye ait binalardan alınacak kira ücreti	130 000	150 000	150 000
	5	Faiz ve akçe farkları	38 000	100 000	100 000
	6	Müteferrik hasılat	200 000	222 000	222 000
		Fasıl yekûnu	430 000	544 000	544 000
5		Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi hasılatı	30 000	30 000	30 000
		UMUMİ YEKÛN	41 320 000	50 912 000	52 124 000

C - CETVELİ

Memuriyetin nevi	Derece	Adet	Memuriyetin nevi	Derece	Adet
<i>Umum müdürlük</i>			<i>İstatistik âmirliği</i>		
Umum müdür	1	1	İstatistik âmiri	6/II	1
» » muavini	2	2	Kalem âmiri	9	1
» Kâtip	5	1	Kalem şefi	10	1
Baş müfettiş	6/I	1	Masa şefi	11	2
Kalem âmiri	9	2	S. I. Memur	12	1
Kalem şefi	10	5	S. II. Memur	14	3
Masa şefi	11	2			
S. I. Memur	12	2			9
S. II. »	14	5			
		21	<i>Yol dairesi</i>		
<i>Seferberlik müdürlüğü</i>			Yol dairesi reisi	3	1
Seferberlik müdürü	6/II	1	» » » Muavini	5	2
Kalem âmiri	9	1	» Heyeti fenniye müdürü	4	1
Masa şefi	11	1	Demir köprüler heyeti fenniye müdürü	5	1
S. I. Memur	12	1	Müfettiş	5	1
S. II. »	14	2	Yol Baş müfettişi	6/I	8
Memur namzedi	16	1	Baş müfettiş (Ziraat işleri için)	6/I	1
		7	S. I. Yol müfettişi	6/II	5
			S. I. Diplomalı mühendis	6/II	6
<i>Beden terbiyesi müdürlüğü</i>			Ziraat müfettişi	6/II	1
S. I. Müfettiş (Müdür)	6/II	1	Fidanlık âmiri	7	4
S. II. » (Antronör)	8	4	Emniyet tesisatı müfettişi	7	1
Kalem âmiri	9	1	İstimlâk âmiri	7	1
S. I. Memur (Eğitmen)	12	12	Mühendis şube şefi	7	3
S. II. »	14	2	Mühendis şube şefi (Orman mühendisi)	7	1
S. II. Hademe	18/III	2	Diplomalı mimar	7	1
		22	S. II Mühendis (Yol müfettişi)	7	2
			S. II. Diplomalı mühendis	8	6
<i>Teftiş heyeti</i>			S. I. Şube şefi	8	1
Teftiş heyeti reisi	2	1	S. II. Müfettiş	8	1
Müfettiş	4	3	S. I. Telgraf müfettişi	8	1
Müfettiş	5	3	S. II. Şube şefi	9	4
S. I. Müfettiş	6/II	10	İstimlâk şefi	9	3
Kalem âmiri	9	1	Kalem âmiri	9	3
Kalem şefi	10	1	Baş ressam	10	2
S. I. Memur	12	1	Kalem şefi	10	4
S. II. »	14	1	S. II. Merkez fen memuru	10	4
		21	S. I. Ressam	11	5
			Masa şefi	11	7
			Muhasip	11	4

Memuriyetin nevi	Derece	Adet	Memuriyetin nevi	Derece	Adet
S. I. Kısım şefi	11	2	Kalem şefi	10	6
S. I. Fidanlık fen memuru	11	6	Müdekkik	10	40
S. II. » »	12	9	Masa şefi	11	57
S. II. Kısım şefi	12	12	S. I. Memur	12	81
S. II. Ressam	12	6	S. II. »	14	73
S. II. Memur	14	7			
S. I. Daktilo	14	2			317
S. II. »	16	3			
Memur namzedi	16	6			
Mavici	17/III	2			
		140			
<i>Cer dairesi</i>			<i>Maliye ve muhasebe işleri dairesi</i>		
Cer dairesi reisi	3	1	Maliye ve muhasebe işleri reisi	3	1
Cer heyeti fenniye müdürü	4	1	Müfettiş	4	1
Cer reis muavini	5	2	Maliye ve muhasebe işleri reis muavini	5	2
Başmüfettiş	6/I	2	S. I. Mesul muhasip	6/I	6
Başmühendis	6/I	7	S. II. » »	6/II	7
S. I. Müfettiş	6/II	5	S. I. Müfettiş	6/II	5
S. II. Diplomalı mühendis	8	4	S. II. »	8	5
S. I. Merkez fen memuru	8	5	Murakip	9	4
S. II. Müfettiş	8	2	Kalem âmiri	9	17
Evrak ve dosya âmiri	8	1	Kalem şefi	10	12
Kömür tesellüm şefi	8	1	Müdekkik	10	25
Kalem âmiri	9	1	Masa şefi	11	34
Kalem şefi	10	3	Muhasip	11	24
Başressam	10	1	S. I. Memur	12	56
S. II. Merkez fen memuru	10	4	S. II. »	14	42
S. I. Ressam	11	4	Memur namzedi	16	3
Masa şefi	11	10	Şakirt	18/I	3
S. I. Memur	12	10	Baş veznedar	9	3
S. II. Ressam	12	9	S. I. Veznedar	10	13
S. I. Daktilo	14	2	S. II. Veznedar	12	21
S. II. Memur	14	25	S. I. Bekçi	18/II	7
S. II. Daktilo	16	2	S. II. »	18/III	6
Mavici	17/III	3			297
		105			
<i>Ticaret ve hasılât dairesi</i>			<i>Hareket dairesi</i>		
Ticaret ve hasılât reisi	3	1	Hareket dairesi reisi	3	1
Müfettiş	4	1	» » » Muavini	5	2
Ticaret ve hasılât reis muavini	5	2	» Baş müfettişi	6/I	4
S. I. Müfettiş	6/II	14	S, I. Hareket müfettişi	6/II	8
S. II. »	8	23	S. II. » »	8	6
Murakip	9	13	S. I. Gar şefi	8	2
Kalem âmiri	9	6	S. II. » »	9	2
			S. I. İst şefi	10	9
			Müfettiş muavini	10	2
			S. II. İstasyon şefi	11	10
			S. III. » »	12	12

Memuriyetin nevi	Derece	Adet	Memuriyetin nevi	Derece	Adet
Kalem âmiri	9	2	Sipariş memuru	9	1
Sipariş memuru	9	5	Kalem şefi	10	17
Müdekkik	10	6	Müdekkik	10	1
Masa şefi	11	2	Masa şefi	11	29
Muhasip	11	8	Muhasip	11	28
S. I. Memur	12	11	S. I. Memur	12	60
S. II. »	14	12	S. II. »	14	34
		56	Memur namzedi	16	22
			S. II. Daktilo	16	13
					288
<i>Hukuk işleri müdürlüğü</i>					
Hukuk işleri müdürü	4	1	<i>İşletme hekimlikleri</i>		
Müşavir avukat	4	1	Baş müfettiş (Doktor)	6/I	10
Hukuk işleri müdür muavini	5	1	Mütehassıs doktor	6/I	1
S. I. Avukat	5	2	S. I. Doktor	6/II	4
S. II. Avukat	6/II	1	S. II. »	7	51
Kalem âmiri	9	1	S. III. »	8	13
Kalem şefi	10	1	S. III. » (Dişçi)	8	12
Masa şefi	11	1	S. I. Eczacı	9	6
S. I. Memur	12	1	S. II. Eczacı	10	13
S. II. »	14	1	S. III. Eczacı	11	9
		11	Masa şefi	11	1
			S. I. Memur	12	1
			S. II. »	14	4
			S. II. » (Sihhat memuru)	14	10
			Eczacı kalfası	14	24
			Memur namzedi	16	1
			Hemşire	17/1	12
			Hasta bakıcı	17/II	1
					173
		103	<i>İşletmeler hukuk işleri âmirlikleri</i>		
			Hukuk işleri âmiri	6/II	2
			S. I. Avukat	5	2
			S. II. Avukat	6/II	18
			Kalem şefi	10	1
			S. I. Memur	12	5
			S. II. »	14	5
					33
			<i>İşletmeler daire memurlukları</i>		
			Masa şefi	11	1

Memuriyetin nevi	Derece	Adet	Memuriyetin nevi	Derece	Adet
S. I. Memur	12	1	S. II. Cer müfettişi	8	11
S. II. »	14	1	Mühendis depo şefi	8	3
S. I. Hademe	18/II	105	S. II. Elektrik işleri şefi	8	1
S. II. »	18/III	258	S. I. Depo şefi	9	20
S. I. Bekçi	18/II	5	Kalem âmiri	9	4
S. II. »	18/III	9	Kalem şefi	10	3
			S. II. Merkez fen memuru	10	1
		380	S. I. Ustabaşı	10	3
			S. II. Depo şefi	10	23
			Başmakiniist	10	28
			Şef montör	11	6
			S. I. Makinist	11	259
			Masa şefi	11	23
			S. I. Memur	12	29
			Başrevizör	12	24
			S. I. Sabit makinist	12	1
			S. I. Nezaret makinisti	13	46
			S. II. Makinist	13	275
			Mezun ateşçi	14	375
			S. I. Revizör	14	71
			S. I. Şöför	14	15
			S. II. Nezaret makinisti	14	15
			S. II. Memur	14	35
			Puvantör	15	14
			S. II. Şöför	15	10
			S. II. Revizör	16	87
			S. III. Şöför	16	3
			Memur namzedi	16	11
			S. I. Ateşçi	17/I	458
			Revizör muavini	17/I	29
			S. II. Ateşçi	17/II	466
			Pompacı	17/II	135
			Gardvagon	18/I	462
			Sabit makine ateşçisi	18/I	212
			S. I. Bekçi	18/II	39
			Mağazacı	18/II	42
			S. II. Bekçi	18/III	73
					3338

İşletmeler yol baş müfettişlikleri

Yol baş müfettişi	6/I	10
S. I. Yol müfettişi	6/II	12
Mühendis şube şefi	7	9
Emniyet tesisatı müfettişi	7	10
S. I. Diplomalı mühendis	8	2
S. I. Telgraf müfettişi	8	3
S. I. Şube şefi	8	16
S. II. Şube şefi	9	18
S. II. Telgraf müfettişi	10	7
S. II. Merkez fen memuru	10	21
S. I. Ustabaşı	10	2
S. II. »	11	2
S. I. Kısım şefi	11	75
Masa şefi	11	2
Muhasip	11	3
S. I. Ressam	11	3
S. I. Memur	12	12
S. II. Kısım şefi	12	118
S. II. Ressam	12	11
S. II. Memur	14	19
S. I. Telefon tesisat memuru	14	3
S. II. » » »	15	9
S. II. Daktilo	16	2
Memur namzedi	16	18
Telefoncu	17/III	35
S. II. Bekçi	18/III	220
Geçit bekçisi	19/I	285
Drezinör	19/I	210

1137

İşletmeler cer başmüfettişlikleri

Cer başmüfettişi	6/I	10
S. I. Cer müfettişi	6/II	11
S. I. Elektrik işleri şefi	7	1
S. II. Mühendis Cer müfettişi	7	2
S. I. Atelye şube âmiri	8	2

İşletmeler hareket baş müfettişlikleri

Hareket baş müfettişi	6/I	10
S. I. Hareket müfettişi	6/II	19
S. II. » »	8	30
S. I. Gar şefi	8	14
S. II. » »	9	52
Müfettiş muavini	10	15

Memuriyetin nevi	Derece	Adet	Memuriyetin nevi	Derece	Adet
S. I. İstasyon şefi	10	132	Masa şefi	11	5
Kalem şefi	10	2	Muhasip	11	1
S. II. İstasyon şefi	11	345	Deniz başmemuru	11	1
Masa şefi	11	2	Silo şefi	11	1
S. I. Tren muayene memuru	11	16	S. I. Memur	12	5
S. III. İstasyon şefi	12	465	S. I. Romorkör kaptanı	12	1
S. I. Memur	12	13	S. I. » makinisti	12	1
S. II. Tren muayene memuru	12	15	S. I. Ambar muhasibi	13	9
S. I. Ambar muhasibi	13	73	S. II. Memur	14	2
Hareket memuru	14	517	S. II. Romorkör makinisti	14	2
S. II. Ambar muhasibi	14	103	S. I. Yardımcı	15	3
S. II. Memur	14	8	S. II. »	16	5
Baş yardımcı	14	51	Mülâzim romorkör kaptanı	16	1
S. I. Şeftren	14	215	» » makinisti	16	2
S. I. Yardımcı	15	215	Mavna kaptanı	17/I	4
Başmanevracı	15	44	Dalgıç	17/I	3
S. II. Şeftren	15	259	Telefoncu	17/III	2
S. II. Yardımcı	16	222	Romorkör ateşçisi	18/I	6
Memur namzedi	16	365	S. I. Hademe	18/II	2
Bagaj kondöktörü	16	226	S. II. »	18/III	2
Kondöktör	17/II	443	S. I. Bekçi	18/II	13
S. I. Manevracı	17/II	123	S. II. »	18/III	13
Kopyacı	17/III	29	Mağazacı	17/III	2
S. II. Manevracı	17/III	115	S. I. Yol çavuşu	15	1
S. I. Lâmbacı	18/I	21	Amele çavuşu	18/I	6
Amele çavuşu	18/I	1	Tayfa	18/III	20
S. II. Lâmbacı	18/II	12	S. I. Amele	19/I	9
S. I. Bekçi	18/II	80	S. II. »	19/II	4
Gardifren	18/II	1000			
S. I. Makasçı	18/III	500			137
S. II. Bekçi	18/III	139			
Hamalbaş	18/III	23			
S. II. Makasçı	19/I	700			
S. I. Hamal	19/I	92			
S. II. »	19/II	247			
S. II. Amele	19/II	16			
		6969			
<i>Haydarpaşa liman ve rıhtım başmüfettişliği</i>			Masraf tertibinden ücret alanlar		
Liman ve rıhtım başmüfettişi	6/I	1	<i>Tesellüm ve sevk şefliği</i>		
S. I. Müfettiş	6/II	1	Tesellüm şefi	7	1
Liman ve rıhtım müfettişi	7	1	Tesellüm şefi (Kimyager)	7	1
Evrak ve dosya âmiri	8	1	Kalem âmiri	9	1
Liman şefi	9	2	S. I. Kimyager	9	2
Kalem âmiri	9	1	Sipariş memuru	9	1
Kalem şefi	10	4	Müdekkik	10	7
			Masa şefi	11	3
			S. I. Memur	12	5
			S. II »	14	6
			Lâbortuar kalfası	14	2
			Mağazacı	17/III	2
			Amele çavuşu	18/1	1

Memuriyetin nevi	Derece	Adet
S. I. Bekçi	18/II	1
S. II. »	18/III	1
S. II. Hademe	18/III	2
S. I. Amele	19/I	10
S. II. »	19/II	20
		66

Mağazalar

S. I. Mağaza şefi	6/II	8
Kalem âmiri	9	8
Müdekkik	10	10
S. I Şefreyyon	10	14
Muhasip	11	39
S. I. Memur	12	40
S. II. »	14	48
Memur namzedi	16	5
Mağazacı	17/III	29
Kamyon şoförü	17/III	3
Amele çavuşu	18/I	9
S. I. Hademe	18/II	6
S. I. Bekçi	18/II	6
S. II. »	18/III	27
S. II. Hademe	18/III	9
S. I. Amele	19/I	89
S. II. »	19/II	135
		485
		==

Yol atelyesi

Yol atelye müdürü	5	1
S. I. atelye müdür muavini	6/I	1
Yol baş müfettişi	6/I	2
S. II. Yol atelye mıntaka mühendisi	7	5
Emniyet tesisat müfettişi	7	3
S. II. Müfettiş (Kurs müdürü)	8	1
S. II. » »	9	5
S. II. Atelye şube âmiri	9	4
Kalem âmiri	9	1
Kalem şefi	10	1

Memuriyetin nevi	Derece	Adet
S. II. Merkez fen memuru	10	7
S. I. Usta başı	10	6
Muhasip	11	6
S. I. Kısım şefi	11	6
S. II. » »	12	3
S. I. Memur	12	4
Baş revizör	12	2
Baş puvantör	12	1
S. II. Memur	14	12
S. I. Revizör	14	11
Puvantör	15	2
Memur namzedi	16	6
S. II. Daktilo	16	2
Mavici	17/III	1
Kamyon şoförü	17/III	5
Telefoncu	17/III	1
S. I. Bekçi	18/II	5
S. I. Hademe	18/II	2
S. II. Bekçi	18/III	1
S. II. Hademe	18/III	11

118

Eskişehir cer atelyesi

S. I. Atelye müdürü	5	1
S. I. Atelye müdür muavini	6/I	2
S. I. Diplomalı mühendis	6/II	2
Fabrika kısım âmiri	6/II	2
S. I. Elektrik işleri şefi	7	1
S. I. Atelye şube âmiri	8	10
S. I. Merkez fen memuru	8	3
S. II. Diplomalı mühendis	8	2
Evrak ve dosya âmiri	8	1
S. II. Atelye şube âmiri	9	7
Kalem âmiri	9	1
Kalem şefi	10	4
S. II. Merkez fen memuru	10	5
S. I. Usta başı	10	19
S. I. Ressam	11	1
Şef montör	11	9
Masa şefi	11	5
S. II. Ustabaşı	11	1
S. I. Makinist	11	2
S. I. Memur	12	8
Baş puvantör	12	1
S. II. Ressam	12	3

Memuriyetin nevi	Derece	Adet	Memuriyetin nevi	Derece	Adet
S. I. Sabit makinist	12	3	Başpuvantör	12	1
S. II. Memur	14	19	S. II. Ressam	12	1
Puvantör	15	10	S. II. Memur	14	4
Memur namzedi	16	7	Puvantör	15	3
S. I. Ateşçi	17/I	2	Sabit makine ateşçisi	18/I	3
Aşçıbaşı	17/II	2	S. I. Bekçi	18/II	10
Hastabakıcı	17/II	2			
Mavici	17/III	1			84
S. II. Manevraçı	17/III	1			
Şakirt	18/I	5			
Sabit makina ateşçisi	18/I	13			
S. I. Bekçi	18/II	7			
S. I. Hademe	18/II	3			
S. II. Hademe	18/III	9			
S. II. Bekçi	18/III	13			
		187			
<i>Halkapınar cer atelyesi</i>			<i>Sivas cer atelyesi</i>		
S. II. Atelye müdürü	6/II	1	S. I. Atelye müdürü	5	1
Fabrika kısım âmiri	6/II	1	S. I. » » muavini	6/1	2
S. I. Atelye şube âmiri	8	1	S. I Diplomalı mühendis	6/II	2
S. II. » » »	9	1	Fabrika kısım âmiri	6/II	2
Kalem şefi	10	1	S. I. Elektrik işleri şefi	7	1
S. II. Merkez fen memuru	10	1	S. I. Merkez fen memuru	8	3
S. I. Ustabaşı	10	1	S. I. Atelye şube âmiri	8	8
S. II. Ustabaşı	11	1	S. II. Diplomalı mühendis	8	2
S. I. Memur	12	2	Evrak ve dosya âmiri	8	1
Baş puvantör	12	1	Kalem âmiri	9	1
S. I. Sabit makinist	12	1	S. II. Atelye şube âmiri	9	4
S. II. Memur	14	4	Kalem şefi	10	2
Puvantör	15	3	S. II. Merkez fen memuru	10	6
Sabit makina ateşçisi	18/I	3	S. I. Ustabaşı	10	8
S. I. Bekçi	18/II	7	S. I. Ressam	11	4
S. II. Bekçi	18/III	7	S. II Ustabaşı	11	4
		36	Masa şefi	11	4
			S. I. Makinist	11	1
			S. I. Memur	12	3
			Baş puvantör	12	1
			S. I. Sabit makinist	12	2
			S. II. Memur	14	13
			Puvantör	15	13
			Memur namzedi	16	5
			Aşçıbaşı	17/II	2
			Hasta bakıcı	17/II	2
			Mavici	17/III	1
			Şakirt	18/1	12
			Sabit makine ateşçisi	18/I	2
			Mağazacı	18/II	3
			S. I. Bekçi	18/II	8
			S. I. Hademe	18/II	2
			S. II. Hademe	18/III	11
			S. II. Bekçi	18/III	14
					150
<i>Yedikule cer atelyesi</i>					
S. II. Atelye müdürü	6/II	1			
Fabrika kısım âmiri	6/II	1			
S. I. Atelye şube âmiri	8	1			
Kalem âmiri	9	1			
S. I. Ustabaşı	10	2			
S. II. »	11	2			
S. I. Memur	12	4			

Memuriyetin nevi	Derece	Adet	Memuriyetin nevi	Derece	Adet
<i>Çelttek madeni</i>			S. II. Amele	19/II	3
İşletme âmiri	6/I	1			17
S. I. Diplomalı mühendis	6/II	1			
S. II. Merkez fen memuru	10	1			
Masa şefi	11	1			
S. I. Sürveyyan	12	1			
S. I. Sabit makinist	12	1			
S. II. Memur	14	2			
Puvantör	15	1			
S. I. Yol çavuşu	15	3			
Memur namzedi	16	1			
S. II. Yol çavuşu	17/II	6			
S. I. Bekçi	18/II	2			
		21			17
<i>Matbaa</i>					
S. II. Atelye müdürü	6/II	1			
S. II. Atelye şube âmiri	9	1			
Kalem âmiri	9	1			
Kalem şefi	10	2			
S. I. Ustabaşı	10	4			
Masa şefi	11	1			
S. I. Ressam	11	1			
S. I. Memur	12	3			
S. II. »	14	3			
S. I. Şoför	14	1			
Memur namzedi	16	2			
Mağazacı	17/III	1			
S. I. Hademe	18/II	2			
S. I. Bekçi	18/II	1			
S. II. Bekçi	18/III	1			
S. II. Amele	19/I	5			
		30			
<i>Eskişehir talebe pansiyonu</i>					
Kalem şefi (Pansiyon müdürü)	10	1			
Masa şefi (Muallim)	11	1			
S. I. Memur	12	1			
S. I. Memur (Müzakereci muallim)	12	1			
S. II. Memur	14	1			
Hemşire	17/I	1			
Ahçıbaşı	17/II	1			
S. II. Hademe	18/III	7			
					63

Memuriyetin nevi	Derece	Adet	Memuriyetin nevi	Derece	Adet
<i>Ilca palamutluk hattı</i>			S. II. Memur	14	1
S. I. Kısım şefi	11	1	S. I. Ateşçi	17/1	1
Yol bekcisi	18/II	10	S. II. »	17/II	1
		11	S. I. Bekçi	18/II	1
			S. II. »	18/III	6
<i>Müteferrik müstahdemin</i>			Bahçıvan	18/II	34
S. II. Atelye şube âmiri	9	1			45

DERİNCE TRAVERS FABRİKASI

S. I. Atelye müdürü	5	1	S. I. Sabit makinist	12	4
S. I. Diplomalı mühendis (Orman mühendisi)	6/II	1	S. II. Memur	14	2
S. II Doktor	7	1	S. I. Şoför	14	1
S. II. Merkez fen memuru	10	2	S. II. Sabit makinist	16	4
S. I. Şefreyyon	10	1	Sabit makina ateşçisi	18/I	7
Muhasip	11	1	S. II. Bekçi	18/III	8
S. I. Makinist	11	1	S. II. Hademe	18/III	4
S. I. Memur	12	1	Bahçıvan	18/II	1
Baş puvantör	12	2			42

TRABZON - İRAN HUDUT TRANSİT YO LU OTOBÜS, KAMYON VE OTOMOBİL İŞLETMESİ

<i>İşletme müdürlüğü</i>			<i>Ticaret ve Hasilât</i>		
S. II. İşletme müdürü	4	1	S. I. Müfettiş	6/II	1
Kalem âmiri	9	1	Mürakip	9	1
Masa şefi	11	1	Masa şefi	11	1
S. I. Memur	12	1	S. I. Memur	12	2
S. II. Hademe	18/III	1			5
S. II. Bekçi	18/III	1			
		6			
		====			
			<i>Muhasebe</i>		
			Masa şefi	11	1
			S. I. Memur	12	1
			S. II. Veznedar	12	1
			S. II. Memur	14	1
					4
					====
			<i>Hareket</i>		
			S. II. Hareket müfettişi	8	1
			S. I. İstasyon şefi	10	2
			S. II. » »	11	2
			S. I. Tren muayene memuru	11	1
		72			

Memuriyetin nevi	Derece	Adet	Memuriyetin nevi	Derece	Adet
S. III. İstasyon şefi	12	5			
Hareket memuru	14	1			
S. II. Bekçi	18/III	3			
S. II. Hademe	18/III	1	S. II. Avukat	6/II	1
S. II. Hamal	19/II	6			
		22			
		==			
			<i>Masraf tertibinden ücret alanlar</i>		
			S. I. Şefreyyon	10	1
			Mağazacı	17/III	1
			S. II. Bekçi	18/III	1
			S. II. Amele	19/II	3
					6
		2			

Hekimlik

S. II. Doktor	7	1
S. II. Hademe	18/III	1
		2

1 — Umumî yekûn dahilinde kalmak şartile ihtiyaç görüldüğü takdirde tahsisatları aynı madde dahilinde bulunan kadrolar arasında münakale icrasına umum müdürlük salâhiyettardır.

2 — Masraf tertibine dahil bulunan mühendisler, telgraf çavuşları, sürveyanlar, yol bekçileri, şefmontör ve montörler, sabit makine makinisti ve ateşçileri, amele çavuşları, amele, levajcı, yol çavuş ve muavinleri ve hamallarla 3173 numaralı Barem kanununa ilişik (2) numaralı cetvelde yazılı bulunan müstahdemler ve 3656 numaralı kanunun 19 ncu maddesine istinaden istihdam edilecek steno ve mekanografların adet kadroları ihtiyaca göre umum müdürlükçe tayin olunur.

3 — Leninakan, pityon ve Meydanıekbezdeki cer ve hareket memur ve müstahdemlerinin ücretlerine ilâveten müteferrika tertibinden verilecek tahsisatların miktarları umum müdürlükçe tayin olunur.

4 — İdare hastaneleri başhekimliklerini ifa eden mütehassıs doktorların ücretlerine ilâveten müteferrika tertibinden verilecek tahsisatın miktarları umum müdürlükçe tayin olunur.

Nakil vasıtaları kadrosu

Adet	No.	Nevi	Markası	Plâka No.	Tahsis edilen işin mahiyeti	Mubayaa		
						Miadi	bedeli Lira	Mubayaa tarihi
1	261	Kamyon	Berliye	5199872	İdarî malzeme nakliyatı için Haydarpaşa mat- baası hizmetinde	7	3 300	1 - 10 - 1929
1	260	»	Şevrole	836573	Haydarpaşa mağazası hizmetinde (S. sahil hat- tından devren)	7	2 083	15 - 4 - 1933
1	2157	»	Fordson	5119770	Ankara mağazası hizmetinde	7	2 321	9 - 10 - 1933
1	2320	»	Ford	3409530	» » » (S. Sahil hattından tındau devren)	7	1 972	15 - 4 - 1933
1	723	»	Ford	1290966	İzmir mağazası hizmetinde (S. sahil hattından devren)	7	1 972	15 - 4 - 1933
1	721	»	Şevrole	835501	» » » (Aydın hattının mu- bayaasındaki kıymeti	7	500	1 - 6 - 1935
1	59-A	Motosiklet	D. K. V.	847962	Merkez hizmetinde (vekâlet ve sair devairle irtibatı temin için)	3	721	29 - 1 - 1941
1		Bisiklet			Malatya işletmesi için (şehrin uzaklığı dolay- sile irtibatı temin için) (Yeniden alınacak)		90	
1		»	Ariel	02/0623	Adana işletmesi hizmetinde (şehrin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)	3	68,75	
1		Binek atı			Çeltik maden mühendisliği hizmetinde Yeniden alınacaklar		136,50	12 - 1 - 1939
1		Hastane nakliye kamyoneti			Ankara sıhhiye teşkil âtı emrinde			
1		Sıhhiye otobüsü			Merkez sıhhiye teşkilâtı emrinde			

D - CETVELİ

ÜCRETSİZ SEYAHAT ETMEK HAKKINI HAİZ OLANLAR

1 — Devlet demiryolları işletme idaresi memur ve müstahdemlerinden hatların teftiş, inşa, tamir, muhafaza, idare ve işletme işleriyle muvazaf olanlarla sıhhi işler ve teşkilâta vazifedar bulunanlar.

2 — Gidiş ve gelişlerinde muvakkat bir vazife ve memuriyetin ifası için başka bir yere gönderilen ve getirilenlerle sabit vazifelerde olup buldukları yerden diğer bir yere naklen tayin olunanlar, veya askerî hizmetlerini ifa için ayrılanlar (Gidecekleri yere kadar) yeniden tavzif ve tekaüt edilen, kadro ve teşkilât veya idari sebeplerle açığa çıkarılan, istifa eden veya hizmetten affolunan Devlet demiryolları memurları ile müstahdemleri ve aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı (Kendi ev eşyaları ve ehli hayvanatı dahil).

Ancak idareye intisap müddeti altı ayı dolurmadan istifa edenlere ve aileleri efradına bu teshilât yapılmaz.

3 — Senede iki defeya münhasır olmak üzere umum şebeke üzerinde arzu ettikleri yere kadar gidiş ve gelişlerinde Devlet demiryolları işletme idaresinin memur ve müstahdemleri ile aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı ve memur ve ailesile birlikte seyahat etmek mecburiyetinde bulunan hizmetçiler ve işletmedeki usulüne tevfi kan Devlet demiryolları ve limanları askerî komisyonu reis ve azalarile irtibat subayları ve bunlarla birlikte ikamet eden harcırah kararname ile muayyen aileleri efradı (Bagajları dahil).

4 — Vefat, evlenme, vesair sebeplerle işe mükellefiyeti memura tevceh eden aile efradı (Gidecekleri yere kadar kendi ve ev eşyaları ve ehli hayvanatı dahil) ile vefat eden memur ve müstahdemle aile beyannamesinde yazılı ailesi efradı (Gidecekleri yere kadar kendi ve ev eşyaları ve ehli hayvanatı dahil) ve ölenlerin cenazeleri (ailelerinin arzu ettiği mahalle kadar).

5 — Diğer permi haklarına hâle gelmemek üzere ahvali sıhhiyeleri dolayısıyla başka mahallere gitmelerine lüzum gösterilen memur ve müstahdemlerle aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı (500 kiloya kadar eşyaları dahil).

Bu suretle gönderilecek çocuklar 15 yaşından küçük olduğu takdirde aile efradından birisi refakat edebileceği gibi aile efradından birisinin aynı sebeple gönderilmesi halinde 15 ya-

şından aşağı çocuklarından biri beraber gidebilir.

6 — Vazife icabı olarak ayrıca yol masrafı almamak ve kendi hudutları dahiline münhasır kalmak üzere seyahat eden umumî müfettişler, valiler, kaymakamlar, nahiye müdürleri, vilâyet ve kaza jandarma kumandanları, emniyet müdür ve âmirleri.

7 — Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresi memur ve müstahdemlerinin çocuklarından tahsil müddetleri zarfında mektep bulunan en yakın mahalle gidip gelecekler, her yolcu katarında inzibatı temine memur resmî elbise giymiş ve 12 nci dereceden en fazla iki polis ve bir askerî inzibat memuru ile vazifeten katarda bulunması icap eden gümrük memurları ile dahilî ve millî emniyet için Münakalât vekâletinin alâkadar vekâletlerle birlikte tesbit edeceği miktardaki kartları hâmil olan sivil veya formalı zabıta memurları ve ayda bir defaya münhasır olmak üzere çarşısı bulunmayan veya mevcut çarşısı ihtiyacı temin edemiyen mahallerden erzak tedarik etmek üzere başka mahallere gidecek memurlar ve beyannamelerinde yazılı efradı aileden birisi (10 yaşını ikmal etmemiş çocuklar annelerile birlikte seyahat edebilirler) ve idarenin talebe pansiyonlarında okuyan çocuklardan tatil zamanlarında aileleri nezdine gidip gelecek olanlar .

8 — Münakalât vekâleti müsteşarı ve muavini ile Kara nakliyat dairesi reisi ve muavinine ve fen heyeti müdürüne, tarife dairesi reisine hizmet kartı verilir.

9 — Demiryolları güzergâhındaki Devlet telegraf, telefon ve radyo merkezleriyle hatlarının inşa, tesis, tamir, teftiş ve murakabe işleriyle alâkadar memurlara Münakalât vekilinin tensibi ile mıntaka veya şebekeye mahsus hizmet kartı verilir

10 — Müttekabiliyet şartile mücavir demiryolu şirketleri veya ecnebi demiryolları memurlarından Devlet demiryolları üzerinde seyahat edecek olanlar ve aileleri.

11 — Münakalât vekili emri ile hâmiline mahsus olarak verilecek beş adet kart hâmilleri.

12 — Banliyö güzergâhında oturan Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri.

13 — Kendilerine servis vagonu tahsis olunan

yüksek zatlarn kendi arzu ve muvafakatlarile servis vagonlarında seyahat ettirecekleri kimse-leri.

14 — İşletmeye açılacak hatlar için tertip edilen tören trenlerinde seyahat edenler.

15 — Adedi onu geçmemek şartile Devlet

denizyolları Umum müdürlüğü mensuplarına Denizyollar umum müdürlüğünün teklifi ve Münakalât vekilinin tensibi ile ve mütekabil olmak üzere nama mahsus kart verilir.

16 — İdarece görülecek lüzum üzerine 60 va-
gon eşya meccanen naklolunur.

Tenzilâtlı ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanlar

1 — Senede iki defaya münhasır olmak üzere, Devlet demiryolları işletme idaresi memur ve müstahdemlerle aile beyannamesinde yazılı aileleri efradı ve Devlet demiryolları askerî komisyon reis ve azalarile irtibat subayları ve bunlarla birlikte ikamet eden harciraah kararına-

mesile muayyen aileleri efradı.

2 — Mütekabiliyet şartile mücavir demiryolu şirketleri veya ecebî demiryolları memurlarından Devlet demiryolları üzerinde seyahat edecek olanlar ve aileleri.

Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri gibi seyahat edenler

1 — Devlet demiryolları memur ve müstahdemlerinin tâbi bulunduğu şerait dahilinde demiryollar inşaat dairesinin maaşlı ve ücretli memurları ve henüz tamirâtı işletmeye devredilmemiş kısımlarda tamirât ve bakım işlerinde çalışan kısım şefleri ve yol çavuşları (diğer yevmiyeliler hariç) Münakalât vekâleti merkez memur ve müstahdemleri ve bu fıkra da yazılı memurların aileleri efradı.

bölüklerin hizmetlerine mukabil meccanen nakledilir. (Alay merkezinden bölük mntakalarına kadar).

4 — Demiryol muhafaza taburları veya bu maksat için istihdam edilen diğer kıta mensupları ve bunların hasta ve yaralıları ile lüzumlu vesait levazım, teçhizat ve ağırlık ve hayvanları ve devamlı işleri için celp ve tedarik ve tevzi edilecek yiyecek ve içecek maddeleri tabur mntakaları dahilinde demiryolları üzerinde parasız nakledilir.

2 — İnşaat dairesi reisi ile tensip edeceği inşaat dairesi memurlarından iki zata ve yol işlerinde ve diğer nafia hizmetlerinde kullanılacak memurlara verilmek üzere Nafia vekili emrine hamiline iki şebeke ve henüz işletmeye devredilmemiş kısımlardaki memurlara da işletmedeki emsali gibi mntakalarına ait hizmet kartı verilir.

Mezkûr kıtaların subayları ile karakol komutanlığı vazifesini yapan erbaşlarına ve erzak tevziine memur olanlara muayyen mntakaları dahilinde yapacakları vazife seyahatleri için mntaka hizmet kartı verilir.

3 — Staja verilecek ve stajda bulunan subaylar umumiyetle idare memurları gibi aile eşyalarile birlikte nakledilirler.

Bu nakliyatın mntakaları ve icra tarzları Umum müdürlük ile askerî komisyon reislîği tarafından müştereken tesbit edilir.

Gedikli erbaşlarla erlerin staja çıkışları ve dönüşleri Devlet demiryolları memurları gibi idarece meccanen temin edilir.

5 — Demiryolları muhafaza kıtalarının teşekküllerinden itibaren bu kanunun neşri tarihine kadar 4 neü maddede yazılı işler dolayısıyla yapılmış nakliyat için ücret tahakkuk etirilmez.

Stajiyerlerin yetişmesi ve disiplin bakımından sık, sık teftiş edilebilmeleri için Demiryol alay komutanı ve muavinine Demiryol şube müdürüne, İşletme tabur komutanlarına, subay ve erbaşlarla erleri çalışan işletme bölük komutanlarına kıtalarının bulunduğu ve staj gördüğü mntakalara şamil olmak üzere hizmet kartı verilir.

6 — Demiryolları muhafaza kıtalarının tabur ve bölük komutanlarına vazife görecekleri mahallerdeki istasyon binalarında mesaî odası tahsis edildiği takdirde kira alınmaz.

Stajiyer bölüklerin eşya ve sair ihtiyaçları

7 — Beden terbiyesi Umum müdürüne yanında bir zat ile seyahat edebilmek üzere şebeke kartı verilir.

H - CETVELİ

1932 malî senesi Bütçe kanunu No. 1978

Madde 6 — Mudanya iskelesinin harp esnasında askerî demiryolları idaresince teçdiden inşa edilmiş olmasından mutahassıl hukuk ve menafii Mudanya Belediyesine terk olunmuştur.

Devlet demiryollarına ait olupta işbu iskeleden geçecek olan malzeme, mahrukat, alât ve edevatın belediyece resim almaz.

1934 malî senesi Bütçe kanunu No. 2478

Madde 13 — Anadolu demiryolları idaresince Eskişehir ve Kütahya vilâyetleri çiftçilerine tevzi edilen tohumluk bedelinden idareye henüz borçlarını ödemeyenlerden yoksuzlukları mezkûr vilâyetlerce bildirileceklerin borç kayıtları terkin ve diğerlerinin takip ve tahsiline devam olunur.

hat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 10 nisan 1340 tarih ve 472 numaralı kanuna müzeyyel 25 haziran 1932 tarih ve 2030 numaralı kanunun 1 nei maddesile tayin edilen 45 günlük müddet Devlet demiryolları ve limanları işletme idaresine münhasır olmak üzere 75 güne iblâğ edilmiştir.

Madde 14 — Muayyen tarifeli vesait ile seya-

1935 malî senesi Bütçe kanunu No. 2740

Madde 13 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umumî idaresi, inşaat, balast, travers, malzeme fersîye, muharrik ve müteharrik edevat, kömür, kereste, demir köprüler ve aksamı ile tahmil ve tahliye işleri için senesi bütçesindeki

tahsisatın nisfını tecavüz etmemek şartile atı seneye şamil teahhüdat icrasına mezundur.

Madde 16 — Devlet demiryolları şebekeye mücavir şehir ve kasabalarla istasyonları arasında otobüs ve kanyon servisleri yapmağa mezundur.

1938 malî yılı Bütçe kanunu No. 3394

Madde 10 — Her hangi bir sebeple kullanılmamış olduğu sabit olan biletlerin bedellerini iade etmeğe umumî müdürlük salâhiyettardır.

Madde 13 — Ankara garı büfe ve gazinosu için tahsis edilen mütedavil sermaye ile yapılacak

muamelât ve sarfiyat Muhasebei umumiye, Arttırma, eksiltme ve ihale kanunları hükümlerine ve Divanı muhasebatın vize ve mürakabesine ve işletme işleri de hiç bir vergi ve resme tâbi değildir.

1939 malî yılı Bütçe kanunu No. 3602

Madde 12 — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü istasyonlarında inzi-batı temin ile mükellef olan polis ve jandarma-

lara, idare binaları müsait olduğu takdirde meccanen yer tahsisine umum müdürlük mezundur.

1940 malî yılı Bütçe kanunu No. 3846

Madde 8 — Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin teşkilât ve vezaifine dair 1042 sayılı kanunu muaddil 1483 sayılı kanunun 8 nei maddesinin 1 nei fıkrasına tevfiikan idare encümenince verilecek muvakkat müsaadenamerin adedi (700) ü geçemez.

Madde 12 — Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri için haftada beş ve ayrıca senede (300) kiloyu geçmemek üzere getirtilecek erzak

ve eşya meccanen naklolunur.

Mahrukat tedariki müşkil olduğu umum müdürlükçe tesbit edilen mahallerle ara istasyonlarında bulunan memur ve müstahdemlerin talep edecekleri mahrukat evliler için 2 000 ve bekârlar için 1 000 kiloyu geçmemek şartile ve nakil ücreti dahil edilmeksizin hesap olunacak maliyet üzerinden idarece temin edilir.